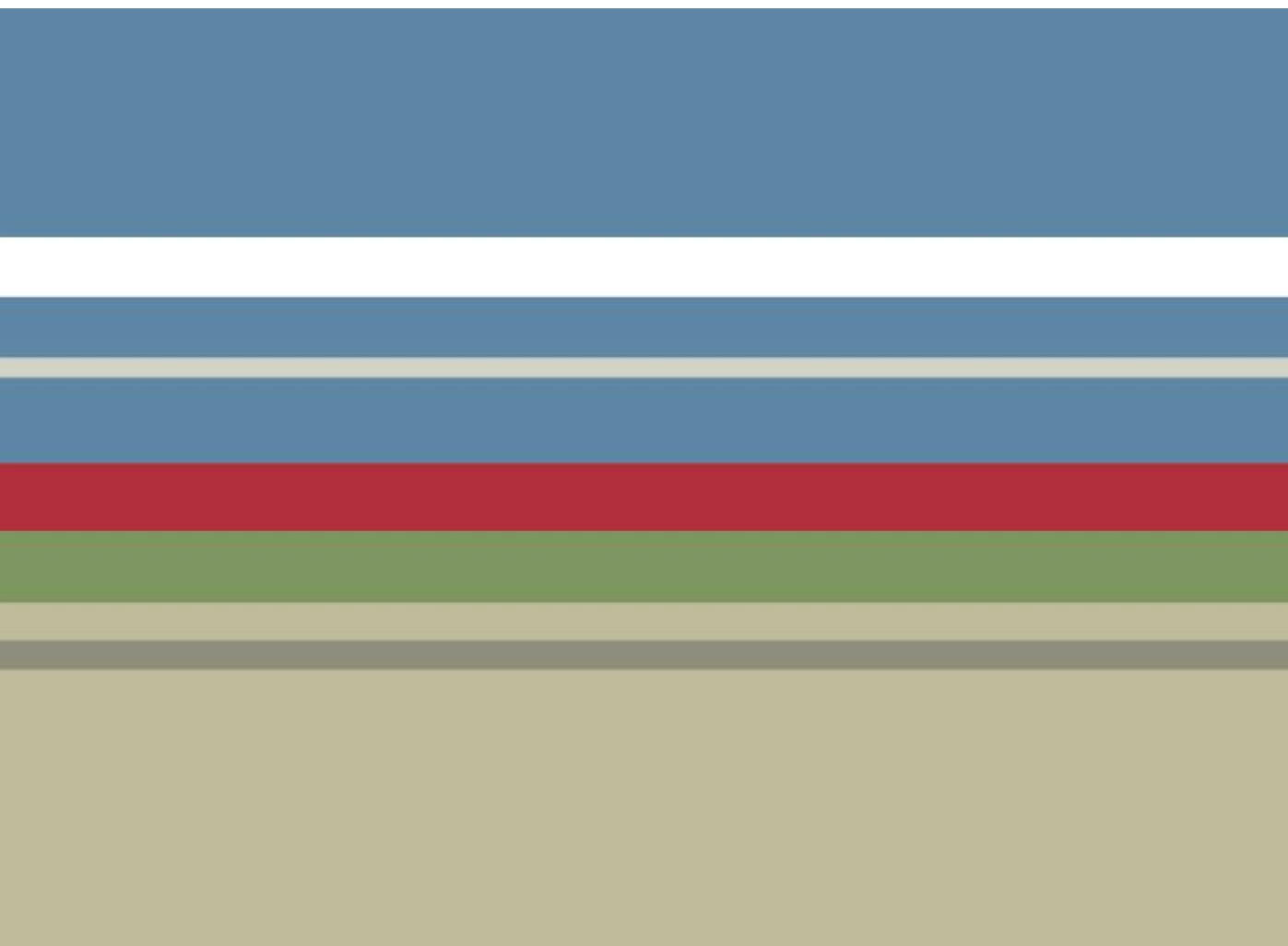

Cultuurvisie Texel 2017

Cultuur ontwikkeld/t

Voorwoord

Stel je voor. Geen optredens in het Glazen Paleis, geen schapenfokdag op de Groeneplaats, geen Sommeltjespop of Strenderpop. Geen Texelse Courant, geen eilanddichter en geen Woelmuis-columns. Een eiland zonder Broadway Den Hoorn, zonder Texel Culinair, zonder Visrookwedstrijd. Dat we het moeten doen zonder Historische Vereniging, Artex en Bibliotheek. Stel je voor, geen Ouwe Sunderklaas, geen Meierblis. Geen Kaap Skil, geen Flora, geen Ecomare. En dat er nergens een schilderij aan de muur hangt, volksdansen niet bestaat en de fanfares zijn verdwenen. Dat er hier geen kunstenaars zijn, geen muzikanten en geen streekdancers...

Zonder al die cultuur, zonder dat culturele landschap zou ons eiland geen Texel zijn. En ik twijfel eraan of mensen op zo'n bar en arm eiland blijven wonen. Ik weet zeker dat er geen nieuwe mensen naar Texel verhuizen. Dus we moeten al die culturele uitingen erkennen en verstevigen en nieuwe culturele initiatieven stimuleren. De nadruk leggen op jeugd en jongeren, omdat daar cultureel besef begint en jeugd en jongeren cultuur meer kwaliteit van leven geeft.

Juist omdat we een eiland zijn, moeten we cultuur koesteren. Niet alleen omdat toeristen het prettig vinden dat hier altijd wat te doen is. Niet alleen omdat we minder makkelijk naar een muzieklus, concert of expositie naar de Overkant kunnen. Maar ook omdat je met cultuur laat zien wat je bent, en je op een andere manier naar de wereld laat kijken. En de meest ongrijpbare, maar ook belangrijkste reden: meedoen en ervaren van cultuur maakt je domweg gelukkig.

En dus stel je voor: een bloeiend poppodium bij in het nieuwe cultureel centrum van Artex en de Bibliotheek, een nationaal poeziëfestival met Texelse en Overkantse dichters, de OSG die als culturele middelbare school leerlingen uit de regio trekt. Een Theaterzomerkamp voor jongeren, een route met tijdelijke kunstobjecten geïnspireerd op ons landschap, een jaarlijks stripfestival. En roem voor Mirre uit de Cocksdorp, als stand-up-comedian bij de Comedy train, Wessel uit Den Hoorn in het Nationaal Ballet, Roos op nummer 1 in de Top 40...

Eric Hercules,
wethouder gemeente Texel,
September 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
Leeswijzer en colofon	7
1. Visie: Cultuur ontwikkeld/t.....	9
Onderdelen en doelen: waarde, welzijn en werk	10
A Waarde, Verdieping en diversiteit behouden en stimuleren.	10
B Welzijn, Sociale potentie en cultuureducatie behouden en stimuleren.	10
C Werk, Culturele identiteit van Texel versterken en uitdragen.	11
Texel Principes versus Texelse Kernwaarden	11
Samenvattend schema	14
2. Uitvoering: Instrumenten en activiteiten.....	15
Onderdeel A Waarde: Verdieping en diversiteit behouden en stimuleren.	15
Doel 1 Verdieping binnen de cultuursector stimuleren.	15
Doel 2 Stimuleren eigentijdse invulling en kruisbestuiving kunst en cultuur.....	15
Doel 3 Behouden en faciliteren divers cultureel aanbod.	15
Onderdeel B Welzijn: Sociale potentie en cultuureducatie behouden en stimuleren.	16
Doel 4 Bevorderen cultureel welzijn en participatie van inwoners.....	16
Doel 5 Stimuleren artistiek talent.....	16
Doel 6 Huisvesting cultuurinstellingen.....	17
Onderdeel C Werk: Culturele identiteit van Texel versterken en uitdragen.....	18
Doel 7 Cultuur gebruikt het eiland als decor.	18
Doel 8 (Marketingstrategie) Texel op de kaart als proeftuin voor cultuur.	18
Doel 9 Samenwerking instellingen en organisatoren versterken.	18
Doel 10 Ruimte bieden aan externe ‘overkantse’ cultuurmakers.	18
Bijlage 1 Uitvoering	19
1.1 Rol gemeente	19
1.2 Rol jaarlijkse en eenmalige subsidie	19
1.3 Planning en budget uitvoeringsprogramma	19
Bijlage 2 Informatie	21
2.1 Uitgangspunten (bijv. coalitieprogramma)	21
2.2 Huidige situatie.....	21
2.3 Partijen	22
2.4 Sterkte-zwakteanalyse	23
Bijlage 3 Input.....	25
3.1 Input denktank	25
3.2 Input dorpen	25

Leeswijzer

In deze nota is in de eerste plaats vastgelegd dat de gemeente Texel een ambitieus en hedendaags cultuurbeleid voert. De ambities, de visie en de doelen van het gemeentelijk cultuurbeleid worden uitgelegd en beargumenteerd.

Het tweede deel van de nota gaat over de aanpak op hoofdlijnen om de missie te verwezenlijken.

De bijlagen gaan over de uitvoering en de instrumenten: Hoe worden de eerder benoemde doelen bereikt? Hoe worden zaken beschermd? Wat zijn de wettelijke kaders? Met wie kan de gemeente samenwerken? Daarnaast is de input van de denktank en de cultuuravonden in de dorpen opgenomen.

Om de visie vorm te geven is deze opgedeeld in 3 onderdelen waaronder weer verschillende doelen hangen. Onder de doelen zijn acties geformuleerd en in de bijlagen is in het uitvoeringsprogramma beschreven hoe en wanneer deze acties worden uitgevoerd.

Colofon

Gemeente Texel

Marije van Overmeeren-Bakker

Margriet van Beek

Eric Hercules

Muriëlle Bergman

Linda Dinkelman

Eveline Lindenbergh

Don Boot

Mieke Verboort

Jolanda Geerlings

Deelnemers interviews en tussentijds overleg

Denktank, zie bijlage

Bewoners, Cultuuravonden dorpen, zie bijlage

Sander Boschma, Artex

Wouter de Waal, VVV

Frank Spooren, VVV

Vibeke Roeper, Plan C

Adviescommissie cultuurbeleid

Yvette Gieles

Ronno Honingh

Ed van Bommel

Esther Banki

Anne van der Plas

1. Visie: Cultuur ontwikkeld/t

Cultuureducatie en nichemarkt ontplooiën

Texel met een goed vestigingsklimaat is aantrekkelijk voor de inwoners en bezoekers. Dit wordt onder andere bereikt door cultuurbeleving en de mogelijkheid jezelf artistiek te uiten en ontplooiën. De cultuurvisie zet de focus op twee hoofdonderwerpen. Verdieping van kunstonderwijs door in te zetten op talentontwikkeling, met name voor de jeugd, en het stimuleren van initiatieven die zich richten op een nichemarkt. Initiatieven die hierop aansluiten worden gestimuleerd door onder andere de inzet van subsidiegelden.

Aantrekkelijk voor de jeugd

Texel ontgroent. De prognose voor het aantal jongeren tot 19 jaar is: 2018 - 2651 jongeren, 2026 - 2213 jongeren, 2036 - 1900 jongeren. Om als eiland aantrekkelijk te blijven moeten we zorgen voor een positief vestigingsklimaat voor huidige en nieuwe inwoners. Breed in te zetten op cultuuraanbod voor de jeugd is daarom van belang. Cultuureducatie is bij een gesubsidieerd cultureel initiatief per definitie een vast onderdeel. Deze initiatieven creëren een grote belevingswaarde. Interactie tussen verschillende leeftijdsgroepen, inwoners en bezoekers worden actief gestimuleerd. Oud Texelaars met succes in de culturele sector in zetten als ambassadeur. Zij kunnen een inspiratie of voorbeeld zijn voor de Texelse jeugd en dragen zo een positief beeld uit van Texel.

Van leden van de adviescommissie cultuurbeleid wordt verwacht dat zij naast een brede kennis van cultuur ook op de hoogte zijn van jeugdcultuur. Minstens 1 lid van de commissie is jonger dan 30 jaar. Ervaring op het gebied van cultuureducatie en woonachtig op Texel is een pre.

Texel als decor bij nichemarkt in voor- en najaar

Voor het aanbod in een nichemarkt leggen we de focus op het voor- en najaar. Dan komen vooral natuurminnende bezoekers naar Texel. Deze groep is vaak ook cultuurminnend en heeft een hogere verwachtingsgraad ten aanzien van de verdieping en kwaliteit van het cultuuraanbod. Voor de ontwikkeling van een culturele nichemarkt wordt van initiatiefnemers nadrukkelijk gevraagd te werken met de Texel principes, de kernwaarden van Texel te respecteren en het landschap als decor in te zetten binnen de setting van de culturele uiting. Deze werkwijze van cultuurontwikkeling maakt naast de cultuurbeleving, de natuurbeleving op het eiland sterker.

'Amateur' podium bij Artex

Texel is een muzikaal eiland en de 'Popschool' is een succes dat vraagt om een podium. Een (amateur)podium dat aansluit bij het educatieve aanbod op Texel, waarbij educatie aan bestaand en nieuw cultuuraanbod wordt gekoppeld. Artex vervult hierin, als Kunstenschool Texel, een culturele VVV, een faciliterende rol. Zij ontwikkelen, programmeren en coördineren het culturele educatieve aanbod, ondersteunen initiatieven en verbinden verschillende partijen. Ze werken nauw samen met de VVV. Bij nieuwe initiatieven op Texel is Artex in de eerste plaats dé partner wanneer een samenwerking met een cultuureducatie-partner gevraagd wordt.

Artex, als kunstenschool, is de spil in de uitvoering van cultuureducatie op Texel. De hoofdvestiging Den Burg, nabij de brede school voor basis en voortgezet onderwijs. Ook gebruikt zij locaties in de buitendorpen voor aanbod dat is toegesneden op de lokale vraag. Artex is toegankelijk voor alle inwoners van Texel en breidt haar activiteiten naar bezoekers van Texel verder uit. Artex stelt op haar locatie in Den Burg het podium open voor externe initiatieven.

Onderdelen en doelen: waarde, welzijn en werk

Het beleid is gebaseerd op drie onderdelen: waarde, welzijn en werk.

A Waarde, Verdieping en diversiteit behouden en stimuleren.

- 1 Verdieping binnen de cultuursector stimuleren.
- 2 Stimuleren eigentijdse invulling en kruisbestuiving kunst en cultuur.
- 3 Behouden en faciliteren divers cultureel aanbod.

B Welzijn, Sociale potentie en cultuureducatie behouden en stimuleren.

- 4 Bevorderen cultureel welzijn en participatie van inwoners.
- 5 Stimuleren artistiek talent.
- 6 Huisvesting cultuurinstellingen

C Werk, Culturele identiteit van Texel versterken en uitdragen.

- 7 Cultuur gebruikt het eiland als decor.
- 8 (Marketing strategie) Texel op de kaart als proeftuin voor cultuur.
- 9 Samenwerking instellingen en organisatoren versterken.
- 10 Ruimte bieden aan externe 'overkantse' cultuurmakers.

A Waarde, Verdieping en diversiteit behouden en stimuleren.

Verdieping in cultuur

Verdieping in het aanbod is terug te zien in de festivals en in de status die de Texelse musea nationaal en internationaal hebben. Zowel oude Texelaars als nieuwe Texelaars maken cultuur, waarbij ook het (culturele) landschap als inspiratiebron dient 'Vertrek vanuit natuur en landschap.' Verdieping op een bepaald segment binnen de cultuur boort een nichemarkt aan. Op Texel is de kleinschaligheid waar de cultuur zich in begeeft een kracht. De kleine setting met het decor van het eiland biedt een meerwaarde voor zowel de cultuurmaker als belevener. 'Koppel schoonheid aan schoonheid.'

Diversiteit in cultuur

Op Texel ontbreekt het achterland. Zoek connectie met de overkant en behoud het diverse aanbod. De horizon en kijk op de wereld blijft zo breed mogelijk. Vind het in de verdieping en diversiteit van het aanbod. 'Koester eenheid in diversiteit.' Door musea, festivals, verenigingen, individuele artiesten en een breed aanbod in educatie kun je het op Texel allemaal vinden. Het is dynamisch, er komen altijd weer nieuwe uitingen bij, terwijl andere vormen binnen het cultuuraanbod kleiner worden of verdwijnen. 'Ruim op en revitaliseer.'

B Welzijn, Sociale potentie en cultuureducatie behouden en stimuleren.

Sociaal potentieel

Sociaal betekent cultuur voor bewoners een verbindende factor binnen de gemeenschap. Sociale potentie van cultuur; de wereld van mensen wordt groter doordat ervaringen, kennis en emoties worden gedeeld. Verenigingen in de buitendorpen bieden vermaak en een andere kijk op de omgeving. Cultuur overstijgt de dagelijkse realiteit. Het biedt een individu de mogelijkheid tot verdieping en versterking van zijn krachten en talenten. Het delen van je kunnen kan anderen in je omgeving plezier, zekerheid, troost en verbinding brengen. 'Ga voor echt Texels en Texels eigen.'

Cultuureducatie

Om als eiland aantrekkelijk te blijven voor de jeugd, positief voor het vestigingsklimaat voor huidige en nieuwe inwoners, is het nodig breed in te zetten op cultuuraanbod voor de jeugd. Cultuureducatie is bij een gesubsidieerd cultureel initiatief per definitie een vast onderdeel. Deze initiatieven creëren een grote belevingswaarde en kennen interactie; inwoners en bezoekers worden actief betrokken. Zet oud-Textelaars met succes in de culturele sector in als ambassadeur. Zij kunnen een inspiratie of voorbeeld zijn voor de Texelse jeugd en dragen zo een positief beeld uit van Texel.

C Werk, Culturele identiteit van Texel versterken en uitdragen.

Economisch potentieel

Een goed cultureel voorzieningsniveau draagt bij aan een positief vestigingsklimaat van de (nieuwe) Textelaars. Vestiging brengt werk met zich mee. Werk volgt vestiging (zie wetenschappelijke onderbouwing: Gerard Marlet, De aantrekkelijke stad). Het potentieel aan cultuurgebruikers is groter dan de eigen bevolking. Een divers cultureel aanbod trekt verschillende soorten publiek. Verdieping in het aanbod - afhankelijk van het seizoen - trekt mensen die bereid zijn te reizen en meer geld uit te geven. [‘Beweeg mee met de seizoenen.’](#) Cultuurbelevers bevorderen de werkgelegenheid in de culturele sector en horeca.

Cultuurbeleving

Zowel Textelaars als 'overkanters' kunnen cultuurbelevers zijn. Op individueel of groepsniveau dragen zij bij aan de cultuurbeleving van bezoekers en bewoners. In het voorgaande is gesteld dat de diversiteit van het aanbod al ruim is, maar dat er kansen zijn in de verdieping van het aanbod. Zorg ervoor dat uitingen passen in de Texelse omgeving en vernieuwend zijn, op Texel en ten opzichte van Nederland. [‘Blijf juttten, pionieren en innoveren.’](#)

Culturele identiteit

Texel heeft een rijke historie in de dorpse en agrarische cultuur. Het natuurlijke decor, de Texelse mentaliteit en de gemoedelijkheid hebben de attractieve waarde die van belang is voor de ontwikkeling van kunst en cultuur op het eiland. Gebruik de Texelprincipes om de culturele identiteit te ontwikkelen en op de kaart te zetten. [‘Ga voor echt Texels en Texels eigen.’](#)

Texel Principes versus Texelse Kernwaarden

Ons eilandkapitaal is vastgelegd in de Texelse Kernwaarden, dat is wat we zijn. Deze kernkwaliteiten vormen het vertrekpunt voor alle toekomstige ontwikkelingen op het eiland. Nieuw beleid wordt hier aan getoetst. De Texel Principes zijn gebaseerd op de kernwaarden. Ze zijn bedoeld als inspiratiebron en ze dragen bij aan het bepalen van de juiste koers. De Texel Principes geven aan hoe we het doen. Een koers waarvan de routekaart niet bekend is, maar die ook geen afslagen heeft die nergens naar toe leiden. Een inspiratie om op basis van de kernwaarden na te denken over waarom een ontwikkeling past bij Texel, in welke vorm, op welke manier. Of waarom het niet past en je het op die manier dus ook niet zou moeten willen doen op Texel.

Kernwaarden

- **Rust en ruimte**

Ruimte is de drager van de landschappelijke identiteit van het eiland en vindt zijn vertaling in open landschap, zichtlijnen en vergezichten. Rust is enerzijds een afgeleide van de kernwaarde ruimte, immers hoe meer ruimte hoe meer rust. Anderzijds wordt rust ook beïnvloed door infrastructuur en activiteiten.

- **Rijkdom aan natuur en cultuurlandschappen**

Het Texelse landschap is uniek door haar verscheidenheid en kwaliteiten. De rijkdom van de natuurgebieden en cultuurland vormt een belangrijke aantrekkingskracht voor toeristen en bewoners. De cultuurhistorische waarden zijn belangrijk om de beleving van Texel te waarborgen.

- **Grote afwisseling in landschappen en landgebruiksvormen**

Op ons eiland zijn zeven landschapstypen te onderscheiden. Ze vertonen een samenhang in historie en traditie, schaal, bebouwing, structuur en sfeer, en in grondgebruik. Het is van groot belang dat de verschillende landschappen hun typerende karakter blijven behouden en zich onderling blijven onderscheiden.

- **De Texelse identiteit**

Texelaars zijn trots op hun eiland en hun identiteit. De Texelse identiteit wordt in sterke mate bepaald door de verbondenheid van Texelaars met hun eiland en met elkaar. De eilandeconomie met zijn gevarieerde kleinschalige bedrijvigheid, gastvrijheid en de hoge mate van dienstverlening en veiligheid maken Texel tot een uniek eiland. Om zich blijvend te onderscheiden van andere bestemmingen is voor Texel het 'Texels eigen' van grote waarde. Dat vertaalt zich ook in producten van het eiland.

- **Het specifieke eilandkarakter**

Texelaars zijn eilanders. Ze hebben een eigen cultuur, mentaliteit en identiteit en onderscheiden zich daardoor van de 'overkanters'. Door de eilandpositie hebben de Texelaars een grote mate van zelfstandigheid ontwikkeld en willen ze autonoom blijven.

- **Nachtelijke duisternis**

Het aanschouwen van een donkere, heldere sterrenhemel bij nacht. Liefst met de daarbij behorende stilte zoals die in de natuur is te vinden. Dat kan op Texel. De aandacht voor duisternis als kwaliteit van de leefomgeving wordt in grote mate ingegeven door ontwikkelingen die een bedreiging vormen voor donkere nachten. Het terugbrengen van overbodig en hinderlijk kunstlicht is daarom belangrijk.

- **Maritieme monumenten**

Het maritieme verleden van Texel is belangrijk cultureel erfgoed. Op het land en in het water zijn volop sporen te vinden die verwijzen naar een boeiende geschiedenis. De visserij, de Reede van Texel, VOC, de Schans, loodswezen, walvisvaart, Tweede Wereldoorlog en de jutterij.

Texelprincipes als leidraad

De Texelprincipes zijn het gereedschap voor de ontwikkeling van culturele uitingen.

- **Vertrek vanuit natuur en landschap**

Het eiland kan haar schoonheid en aantrekkingskracht vergroten door de beleving van de natuur te combineren met kunst en cultuur. Speel meer in op de natuur, maak er gebruik van. Het Texelse landschap is hét decor van Texel. Door te combineren wordt de beleving van zowel cultuur als natuur versterkt. Bewustwording van de omgeving en deze vervolgens koesteren wordt daarmee behaald. Ga uit van de aard en natuur van de mensen, met kleinschaligheid, gemoedelijkheid en relaxte sfeer als uniciteit.

- **Koppel schoonheid aan schoonheid**

Schoonheid heeft een dubbele betekenis. Iets kan niet alleen (milieu)technisch schoon zijn, maar ook esthetisch 'schoon'. Een duurzame sociale omgeving zorgt voor bewustwording van de omgeving. Pas je culturele uiting aan aan de kwaliteit van de omgeving. Zorg ervoor dat podium en licht is afgestemd op de omgeving en zorg ervoor dat na afloop de omgeving weer schoon achtergelaten wordt. Dergelijke initiatieven stralen kwaliteit en bewustzijn uit.

- **Ga voor echt Texels en Texels eigen**

Zorg ervoor dat dit bij alle culturele uitingen voorop staat. Kies voor het Texelse. Lokaal bewustzijn geeft een zelfbewuste en onderscheidende uitstraling. Gebruik letterlijk het lokale netwerk en de lokale producten bij het organiseren of creëren van culturele uitingen. Maak het geaard, geworteld, geïnspireerd en gebaseerd op bestaande kernwaarden.

- **Koester eenheid in diversiteit**

Diversiteit en variatie zorgen voor flexibiliteit en risicospreiding, zowel in economisch, als in ecologisch opzicht. Door seizoensgebonden activiteiten aan te bieden, worden doelgroepen aangesproken die zich op dat moment op Texel bevinden. Een doordachte marketingstrategie is hiervoor noodzakelijk. Niet meer van hetzelfde, maar verdieping van wat er al is.

- **Beweeg mee met de seizoenen**

In de wintermaanden richten onze culturele uitingen zich op de Texelaar, 'Ouwe Sunderklaas' ten top. Tijd voor relativering om het nieuwe jaar weer fris in te gaan.

In het hoogseizoen richten de culturele activiteiten zich op de (massa)toerist. Het zijn activiteiten die veel toeristen aanspreken en ook veel bezoekers aankunnen. Markten, kermis, circus en autocross voor de verschillende doelgroepen.

Het tussenseizoen, de mix van Texelaars en natuurminnende (ook cultuurminnend) bezoekers zijn op het eiland en Texel is het decor voor cultuurmakers. Hier liggen kansen voor het ontwikkelen van nieuwe initiatieven. Cultuurmakers worden naar Texel gehaald voor de verdieping van kunst- en cultuurproducties.

- **Ruim op en revitaliseer**

De basis van cultuureducatie, de museale instellingen en evenementen die op dit moment geboden wordt is goed en degelijk. Subsidie dient als vliegwiel voor nieuwe initiatieven die het op den duur zelf kunnen of voor het in standhouden van een bepaalde basis die we allemaal wenselijk achten. Zoals voor het toegankelijk houden van cultuureducatie of de openstelling van musea. Evenementen moeten zich na een aantal jaren zelf commercieel kunnen bedruipen.

- **Blijf juttten, pionieren en innoveren**

Niemand weet van tevoren wat echt werkt. Daarom is het belangrijk dat er lustig op los wordt gejut, geprobeerd en gepionierd. Doelbewust experimenteren en innoveren. Tijdelijkheid wordt bewust ingezet als olie in de pioniersmotor; laat het maar zien op een al dan niet tijdelijke locatie. Soms voor 1 maand, 10 jaar of wie weet hoe lang.

Samenvattend schema

Cultuur ontwikkeld/t

Het sociaaleconomisch potentieel van cultuur (beleving) op Texel benutten.

Waarde	Welzijn	Werk
Verdieping en diversiteit behouden en stimuleren	Sociale potentie en cultuureducatie behouden en stimuleren	Culturele identiteit van Texel versterken en uitdragen
<p>1 Verdieping binnen de cultuursector stimuleren</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 1.1 Inzetten van cultuurmakers (ook van de 'overkant') bij cultuuronderwijs. Actie 1.2 Werken aan een culturele nichemarkt waarin Texel zich kan specialiseren. 	<p>4 Bevorderen cultureel welzijn en participatie van inwoners</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 4.1 Samenwerking tussen cultuursector en dorpscommissies versterken. Actie 4.2 Werken aan het ruimer inzetten van de dorpshuizen voor aanbieden culturele activiteiten. Actie 4.3 Traditie 'Ouwe Sunderklaas' inzetten om cultuureducatie binnen onderwijs te stimuleren en vice versa. Actie 4.4 Jeugdlid werven voor adviescommissie cultuurbeleid. Actie 4.5 Werken aan de mogelijkheid van de inzet van een cultuurpas voor jongeren. Actie 4.6 Texelaars naar Texelse musea. Actie 4.7 Oud Texelaars inzetten als ambassadeurs. 	<p>7 Cultuur gebruikt het eiland als decor</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 7.1 Stimuleren om unieke locaties te gebruiken voor cultuuruitingen.
<p>2 Stimuleren eigentijdse invulling en kruisbestuiving kunst en cultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 2.1 Subsidieontvangers actief stimuleren samen te werken en aan te sluiten bij actuele thema's. 	<p>5 Stimuleren artistiek talent</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 5.1 Actie 5.1 Werken aan het opzetten programma talentontwikkeling. 	<p>8 (Marketing strategie) Texel op de kaart als proeftuin voor cultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 8.1 Samen met Artex en VVV de USP van Texel (het decor Texel in cultuuraanbod) uitdragen. Actie 8.2 Ontwikkelen (door of in samenwerking met Artex en VVV) van cultureel aanbod als Texelse arrangementen.
<p>3 Behouden en faciliteren divers cultureel aanbod.</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 3.1 Cultuuraanbieders stimuleren een programma te ontwikkelen, wat gecombineerd met cultuureducatie aangeboden wordt. 	<p>6 Huisvesting cultuur instellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 6.1 Uitvoeren van onderzoek naar geschikte locatie culturele instellingen. Actie 6.2 Werken aan het inpassen van een 'amateur' podium bij huisvesting Artex Actie 6.3 Optimaal gebruiken van bestaande locaties en lokalen voor meer cultuureducatie. 	<p>9 Samenwerking instellingen en organisatoren versterken.</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 9.1 In samenwerking met verschillende partijen een cursus fondsenwerving aanbieden voor organisatoren en cultuurmakers.
		<p>10 Ruimte bieden aan externe 'overkantse' cultuurmakers.</p> <ul style="list-style-type: none"> Actie 10.1 Overkantse cultuurmakers stimuleren samen te werken met lokale instellingen t.b.v. educatie.

2. Uitvoering: Instrumenten en activiteiten

Onderdeel A Waarde: Verdieping en diversiteit behouden en stimuleren.

Doel 1 Verdieping binnen de cultuursector stimuleren.

Texel biedt veel ruimte aan de uiting van cultuur; een divers aanbod voor cultuurbeleving en iedereen kan meedoen. Cultuuraanbieders komen van Texel en van de 'overkant'. Het natuurlijke achterland ontbreekt. De jeugd profiteert van het culturele aanbod doordat cultuurmakers zich inzetten binnen het onderwijs. Als Texel zich wil verdiepen in de culturele sector, dan is het van belang om ook cultuuraanbieders van de 'overkant' te blijven trekken. De beleving van het decor Texel, het landschap en de ongedwongen sfeer maakt het voor hen interessant om naar Texel te komen. Dit kan verder gestimuleerd worden door actief jongeren bij artiesten van de overkant te betrekken. De gemeente stuurt met subsidie op aanbod voor de jeugd. Door het ontwikkelen van een nichemarkt op het eiland onderscheidt het aanbod zich ten opzichte van anderen.

> Actie 1.1 Inzetten van cultuurmakers (ook van de 'overkant') bij cultuuronderwijs.

> Actie 1.2 Werken aan een culturele nichemarkt waarin Texel zich kan specialiseren.

Doel 2 Stimuleren eigentijdse invulling en kruisbestuiving kunst en cultuur.

Mensen blijven veranderen, dus verander mee. Blijf openstaan voor nieuwe initiatieven. Het mag ook minder, maar dan met meer verdieping. Kruisbestuiving? Blijf symbiotische combinaties zoeken tussen verschillende terreinen. Combineer kunst en cultuur met actuele thema's als duurzaamheid, milieu, innovatie (koppel schoonheid aan schoonheid), gezondheid en voeding. Samenwerking stimuleren met andere partijen, ook buiten de culturele sector.

> Actie 2.1 Subsidieontvangers stimuleren samen te werken en aan te sluiten bij actuele thema's.

Doel 3 Behouden en faciliteren divers cultureel aanbod.

Bewoners en bezoekers laagdrempelig toegang bieden tot cultuur, bij zowel creëren als beleven. In weekenden en vakanties zijn er andere doelgroepen aanwezig op het eiland. Met arrangementen, cursussen en zomerkampen worden zij verleid om als bezoeker cultuureducatie af te nemen (voorbeeld: Buitenkunst). Texel is bij uitstek goed in bieden van accommodatie, daar zijn we nou eenmaal op ingericht.

> Actie 3.1 Cultuuraanbieders stimuleren een programma te ontwikkelen, dat gecombineerd met cultuureducatie aangeboden wordt.

Onderdeel B Welzijn: Sociale potentie en cultuureducatie behouden en stimuleren.

Doel 4 Bevorderen cultureel welzijn en participatie van inwoners.

In verenigingsverband wordt er veel aan culturele uitingen gedaan. Kunstenaarsvereniging Zout, fanfarekorpsen, muziek-, zang- en toneelverenigingen zijn voorbeelden van lokale verenigingen. Ze dragen bij aan de leefbaarheid van het dorp. Zet in op de zorginstellingen, verenigingen, dorpscommissie en dorpswerkers. Gebruik ze voor het bereiken van verschillende doelgroepen. Stimuleer lokale verenigingen om samen te werken met professionele cultuurmakers en instellingen. 'Samenscholing Texel' is een samenwerking tussen de musea, educatie en (cultuur)instellingen. Ook professionals die naar Texel komen kunnen hieraan bijdragen, door bijvoorbeeld Artist in Residence ruimte te geven. Kruisbestuiving en inspiratie tot verdere culturele ontwikkeling van de Texelse bevolking zijn het gevolg. Cultuur als verbinder in het dorp.

Texel kent de traditie 'Ouwe Sunderklaas'. Deze traditie willen we behouden en aantrekkelijk maken voor deelnemers en toeschouwers. Binnen het cultuuronderwijs kan deze vorm van expressie worden gestimuleerd en ontwikkeld. In je jeugd al nadenken over (lokaal) nieuws, je mening vormen is waardevol voor het verdere leven. Biedt geschikte cultuurlessen aan (educatie).

Zet oud Texelaars met succes in de culturele sector in als ambassadeur. Zij kunnen een inspiratie of voorbeeld zijn voor de Texelse jeugd en kunnen zo een positief beeld uitdragen van Texel.

Van leden van de adviescommissie cultuurbeleid wordt verwacht dat zij naast een brede kennis van cultuur ook op de hoogte zijn van jeugdcultuur. Minstens één lid van de commissie is jonger dan 30 jaar. Ervaring op het gebied van cultuureducatie en woonachtig op Texel is een pre.

Om een actief en actueel cultureel landschap aan jongeren te bieden, wordt de jeugd bevestigd naar hun wensen en wordt een jeugdlid geworven voor de adviescommissie cultuurbeleid. Dit kunnen ook oud Texelaars met succes in de culturele sector of studenten zijn. De inzet van een cultuurpas o.i.d. kan hierin stimulerend werken.

- > **Actie 4.1 Samenwerking tussen cultuursector en dorpscommissies versterken.**
- > **Actie 4.2 Werken aan het ruimer inzetten van de dorpshuizen voor aanbieden culturele activiteiten.**
- > **Actie 4.3 Traditie 'Ouwe Sunderklaas' inzetten om cultuureducatie binnen onderwijs te stimuleren en vice versa.**
- > **Actie 4.4 Jeugdlid werven voor adviescommissie cultuurbeleid.**
- > **Actie 4.5 Werken aan de mogelijkheid van de inzet van een cultuurpas voor jongeren.**
- > **Actie 4.6 Texelaars naar Texelse musea**
- > **Actie 4.7 Oud Texelaars inzetten als ambassadeurs.**

Doel 5 Stimuleren artistiek talent.

Koester de Texelse talenten die lef hebben om zich te uiten. Stimuleer hen om door te gaan door publiciteit en contacten te leggen met 'overkantse' cultuurmakers. Naast het gezamenlijk ontwikkelen van cultuurtalent ook het individu stimuleren. Texel als startlocatie voor talent.

> **Actie 5.1**   **Werken aan het opzetten programma talentontwikkeling.**

Doel 6 Huisvesting cultuurinstellingen

De culturele instellingen centraal ruimte bieden, voor Texelaar en bezoeker praktisch goed bereikbaar. Daarnaast deze culturele instellingen (Artex, Bibliotheek en Young 4 Ever) ook in de buitendorpen stimuleren lokale activiteiten aan te bieden in bijvoorbeeld de dorpshuizen. In Den Burg is er geen dorpshuis. Er is behoefte aan een centrale locatie met ruimte voor een theater en expositieruimte. In Den Burg, maar ook daarbuiten, zijn locaties (w.o. ook de dorpshuizen) en lokalen met voorzieningen die intensiever gebruikt kunnen worden voor cultuur(educatie). De culturele instellingen, dorpscommissies en verenigingen stimuleren deze locaties optimaal te gebruiken.

> **Actie 6.1**   **Uitvoeren van onderzoek naar geschikte locatie culturele instellingen.**

> **Actie 6.2**   **Werken aan het inpassen van een ‘amateur’ podium bij huisvesting Artex.**

> **Actie 6.3**   **Optimaal gebruiken van bestaande locaties en lokalen voor cultuureducatie.**

Onderdeel C Werk: Culturele identiteit van Texel versterken en uitdragen.

Doel 7 Cultuur gebruikt het eiland als decor

Texel is gevormd op en rondom een keileembult. Het gebied daaromheen blijft veranderen door wind en zee. Hoewel de dijken sinds de laatste dijkverzwaring vastliggen, verandert de noord- en zuidpunt behoorlijk. De oneindige Hors heeft een uitgestrektheid die lijkt op een woestijn. Bij helder en warm weer lijken schepen in de verte boven het zand te zweven. Het gebied is makkelijk toegankelijk en de grote verscheidenheid aan landschappen heeft een aantrekkingskracht op bezoekers, zowel de cultuurminnende als de cultuurmakende. Jan Wolkers is daar de bekendste van. Hij is hier met zijn gezin gaan wonen. Op de rand van het bos en boerenland maakte hij schilderijen, natuurfilms en boeken. Het gebruik van dit decor mag gestimuleerd worden, kunst in de openbare ruimte. Combineer dit decor met grote namen en een unique selling point (hierna USP) van het eiland is geboren. Ruimte bieden aan organisatoren om locaties te testen. Samen met eigenaren en natuurorganisaties zoeken naar de mogelijkheden, met respect voor de kernwaarden en met gebruikmaking van de tools van de Texel Principes.

> **Actie 7.1 Stimuleren om unieke locaties te gebruiken voor cultuuruitingen.**

Doel 8 (Marketingstrategie) Texel op de kaart als proeftuin voor cultuur

Naast het decor van het eiland heeft Texel een dorpse-sfeer. De sfeer is ongedwongen, toegankelijk en ontspannen en bepaalt mede de 'Texelervaring'. Een plek waar je veilig kunt proberen. De nuchterheid en sympathie van de Texelaar dragen hieraan bij. In het voor- en naseizoen richten we ons op bezoekers met een hogere koopkracht. We zetten in op verdieping. In verschillende dorpen wil de dorpscommissie meer aandacht besteden aan het culturele erfgoed dat het dorp uniek maakt. Men verwacht bezoekers langer op de locatie te houden.

> **Actie 8.1 Samen met Artex en VVV de USP van Texel (het decor Texel in cultuuraanbod) uitdragen.**

> **Actie 8.2 Ontwikkelen (door of in samenwerking met Artex en VVV) van cultureel aanbod als Texelse arrangementen.**

Doel 9 Samenwerking instellingen en organisatoren versterken.

Voor cultuur zijn financiële middelen nodig en de gemeentelijke subsidie is beperkt. Om inzet van andere financiële impulsen mogelijk te maken is kennis van fondsenwerving nodig. Cultuur en ondernemen kan opgenomen worden in het cursusaanbod.

> **Actie 9.1 In samenwerking met verschillende partijen een cursus fondsenwerving aanbieden voor organisatoren en cultuurmakers.**

Doel 10 Ruimte bieden aan externe 'overkantse' cultuurmakers

Om dit te bereiken is ruimte voor een herinterpretatie van het cultuurlandschap nodig. Kruisbestuiving via kunst en cultuur is hiervoor de ingang. Dit kunnen Texelse cultuurmakers zijn, maar zeker ook 'overkantse' cultuurmakers. Deze zijn van belang omdat zij andere attractieve waarden van Texel zien. Ze houden de gemeenschap een spiegel voor en nemen essentiële bagage mee vanaf de 'overkant'. Texel kan zich verder profileren op niveau qua cultuurbeleving dat de unieke eigenschappen van het eiland benadrukt. De Texelse culturele instellingen werken nauw samen en vormen de poort voor deze cultuurmakers als het gaat om samenwerking binnen de cultuureducatie.

> **Actie 10.1 Overkantse cultuurmakers stimuleren samen te werken met lokale instellingen t.b.v. educatie.**

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20-09-2017,

De griffier, De voorzitter,

Zaaknummer 1242208

Bijlagen

Bijlage 1 Uitvoering
Bijlage 2 Informatie
Bijlage 3.1 Verslag denktank
Bijlage 3.2 Verslag dorpenronde

Bijlage 1 Uitvoering

1.1 Rol gemeente

De gemeente heeft als rol een aanjager te zijn. Zij onderzoekt en stimuleert samenwerkingsverbanden binnen de cultuursector. Binnen de educatie en nieuwe ontwikkelingen op het culturele vlak werkt de gemeente stimulerend door te participeren in overleggen en het beschikbaar stellen van subsidie. De gemeente heeft geen uitvoerende rol. Zij organiseert geen evenementen of andere culturele uitingen. Door artistiek talent een podium te bieden en aan te moedigen zet Texel zich als kweekvijver en ontwikkelplaats op de kaart. Dit sluit aan bij de insteek 'Cultuur ontwikkeld/t'.

1.2 Rol jaarlijkse en eenmalige subsidie

Er worden op dit moment geen leges geheven op evenementen. Hiermee komt de gemeente initiatiefnemers financieel tegemoet. Er wordt op dit moment onderzocht voor welke evenementen wel/geen leges geheven gaan worden. Maak keuzes bij het verstrekken van subsidie. Zet in op verdieping van cultuuruitingen die zich veelal in een nichesector bevinden en/of zich richten op de jeugd. Daarmee kan Texel zich onderscheiden en ontwikkelen op het gebied van cultuur.

1.3 Planning en budget uitvoeringsprogramma

Cultuurvisie uitvoeringsprogramma		Jaar uitvoering	Budget	Voorstel/ bestaand budget
Actie 1.1	Inzetten van cultuurmakers (ook van de 'overkant') bij cultuuronderwijs	2018	n.v.t.	Structureel, bestaand
Actie 1.2	Werken aan een culturele nichemarkt waarin Texel zich kan specialiseren	2018	€ 5.000	Incidenteel
Actie 2.1	Subsidieontvangers actief stimuleren samen te werken en aan te sluiten bij actuele thema's	2018	n.v.t.	Structureel, bestaand
Actie 3.1	Culturaanbieders stimuleren een programma te ontwikkelen, wat gecombineerd met cultuureducatie aangeboden wordt	2018	n.v.t.	Incidenteel, bestaand
Actie 4.1	Samenwerking tussen cultuursector en dorpscommissies versterken	2018 e.v.	€ 3.000	Structureel
Actie 4.2	Werken aan het ruimer inzetten van de dorpshuizen voor aanbieden culturele activiteiten	2019	€ 5.000	Incidenteel
Actie 4.3	Traditie 'Ouwe Sunderklaas' inzetten om cultuureducatie binnen onderwijs te stimuleren en vice versa	2020	€ 5.000	Incidenteel
Actie 4.4	Jeugdlid werven voor adviescommissie cultuurbeleid	2019	n.v.t.	Incidenteel, bestaand
Actie 4.5	Werken aan de mogelijkheid van de inzet van een cultuurpas voor jongeren	2018	€ 5.000	Incidenteel
Actie 4.6	Texelaars naar Texelse musea	2018	€ 20.000	Incidenteel, voorstel 2018-602
Actie 4.7	Oud Texelaars inzetten als ambassadeurs	2019 e.v.	n.v.t.	Structureel, bestaand
Actie 5.1	Werken aan het opzetten programma talentontwikkeling	2018 e.v.	€ 2.000	Structureel
Actie 6.1	Uitvoeren van onderzoek naar geschikte locatie culturele instellingen	2018	€ 20.000	Incidenteel, Voorstel 2018-603
Actie 6.2	Werken aan het inpassen van een 'amateur' podium bij huisvesting Artex	2019	combinatie met 6.1	Incidenteel, Voorstel 2018-603
Actie 6.3	Optimaal gebruiken van bestaande locaties en lokalen voor meer cultuureducatie	2018	geen huur vragen	Structureel, bestaand
Actie 7.1	Stimuleren om unieke locaties te gebruiken voor cultuuruitingen	2018	n.v.t.	Structureel, bestaand
Actie 8.1	Samen met Artex en VVV de USP van Texel (het decor Texel in culturaanbod) uitdragen	2019	€ 5.000	Incidenteel

Cultuurvisie uitvoeringsprogramma		Jaar uitvoering	Budget	Voorstel/ bestaand budget
Actie 8.2	Ontwikkelen (door of in samenwerking met Artex en VVV) van cultureel aanbod als Texelse arrangementen	2018 e.v.	n.v.t.	Incidenteel, bestaand
Actie 9.1	In samenwerking met verschillende partijen een cursus fondsenwerving aanbieden voor organisatoren en cultuurmakers	2020	€ 5.000	Incidenteel
Actie 10.1	Overkantse cultuurmakers stimuleren samen te werken met lokale instellingen t.b.v. educatie	2018	n.v.t.	Structureel, bestaand

Budget

Voor de uitvoering van het programma:

- De komende 4 jaar incidenteel een budget van € 10.000 per jaar opnemen in de begroting.
- Structureel € 5.000 per jaar opnemen in de begroting.

Bijlage 2 Informatie

2.1 Uitgangspunten (bijv. coalitieprogramma)

Texel is de beste plek om te werken, ondernemen, bezoeken en te wonen.

In het coalitieprogramma is deze ambitie beschreven. Texel is een aantrekkelijke plek om te wonen en voor de toerist om te verblijven. Cultuur is een middel om het vestigingsklimaat aantrekkelijk te maken. Cultuur in combinatie met het Texelse karakter draagt positief bij aan de economie. Bezoekers en toeristen komen graag naar Texel.

2.2 Huidige situatie

Evaluatie cultuurbeleid 2007

Over de evaluatie worden de volgende algemene conclusies getrokken. Deze punten neemt de gemeente mee in de vorming van de cultuurvisie 2016.

- Nieuwe adviescommissie cultuurbeleid is ingesteld (2008).
- Succesvolle evenementen worden gestimuleerd door structurele subsidie.
- De cultuurvisie is door de tijd ingehaald, zoek in de cultuurvisie naar aansluiting bij demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. Texel vergrijst en ontgroent, dat vraagt om aanpassing.
- Bij opzet actieplan is onvoldoende met ontwikkelingen bij gemeente en stakeholders rekening gehouden (bijv. capaciteit personeel). Niet alle doelen zijn uitgevoerd.
- Wees realistisch, wat kunnen wij als eiland bereiken.

Durf consequenties te verbinden aan (hoge) ambities.

Trends en ontwikkelingen landelijk en Texel

De samenvatting van de landelijke verkenning voor de Raad voor Cultuur hierin meenemen.

Samenvatting van trends en ontwikkelingen uit 'cultuur verkenning, ontwikkelingen en trends in het culturele leven in Nederland' (betreft hier cultuur in enge zin).

Veranderingen zijn mogelijk in:

- de relatie tussen cultuur en samenleving;
- de cultuurproductie (zowel gesubsidieerd, als profijtgericht of commercieel);
- de cultuurbeleving en
- het cultuurbeleid.

De verkenning betreft de eerste 3:

- **Veranderingen in de relatie tussen cultuur en samenleving**
  - Nieuwe initiatieven voor samenwerking tussen kunst en wetenschap op universiteiten.
  - Door digitalisering bereiken kunsten een groter deel van de samenleving.
  - Door digitalisering, de mediarevolutie, is toegang tot kunsten vaak belangrijker dan bezit ervan.
  - Ideeën over authenticiteit veranderen,
  - Hierdoor moeten de makers ook op zoek naar nieuwe verdienmodellen.
  - Verwacht wordt dat kunsten zich meer zullen concentreren in steden, waar ze elkaar versterken, faciliteiten zijn en de steden een eigen identiteit geven.
- **Veranderingen in de aanbodzijde, de cultuurproductie**
  - Meer (gedwongen) zelfstandige, freelance kunstenaars. In de beeldende kunst, film en letteren was dat al langer gebruikelijk, nu volgen ook de podiumkunsten en de erfgoedsector.
  - Grenzen tussen disciplines vervagen, 'cross-over' kunsten en samenwerkingen.
  - Onder invloed van nieuwe media, analoog en digitaal, is er sprake van een nieuwe beeldtaal.
  - Meer 'publieke amateurs' die cultureel actief zijn (muziek-, danslessen, archeologische opgravingen, enz.).

- Grenzen tussen professional en amateur vervagen.
- Iedereen kan zijn talenten laten zien op sociale media.
- Minder exclusiviteit, meer doorbouwen op elkaars creaties die steeds moeilijker auteursrechtelijk zijn te beschermen.
- Vergrijzing bij vrijwilligers bij cultuurvoorzieningen, zoals musea.
- Door bezuinigingen ontstaan nieuwe samenwerkingsverbanden om talent een kans te geven (Fonds Podiumkunsten, Mondriaanfonds, Festivals als Oerol, Fringe, enz.).
- Talent neemt meer initiatief.
- Fragmentatie en gebrek aan langdurige begeleidingstrajecten voor talent is steeds vaker het geval en vormt een risico voor de doorontwikkeling van talent.
- **Veranderingen in de cultuurbeleving**
  - De belevismaatschappij; het verlangen naar onderdompeling, naar intense ervaringen, naar 'sfeer' en reuring neemt toe. De locatie-musical 'Soldaat van Oranje' is een ongekend succes. André Rieu speelt avonden achtereen voor een vol Vrijthof in Maastricht. Bij musea stijgt het bezoek aan bijzondere, spectaculaire tentoonstellingen en (her)openingen; we willen alles, meteen en overal.
  - Was de cultuurliefhebber vroeger nog enigszins voorspelbaar. Nu zit hij zowel bij Het Zuidelijk Toneel, de Arctic Monkeys als een dance-event en bezoekt hij zowel het Rijksmuseum als de galerie om de hoek. De cultuurdeelnemer is steeds vaker een omnivoor.
  - Hoewel wij culturele omnivoren worden, is de trend dat de belangstelling voor de gecanoniseerde kunstvormen - bij gelijkblijvende omstandigheden - op termijn afneemt. Het patroon was al langer dat de populaire kunst vooral bezocht wordt door jongeren, terwijl de traditionele kunstuitingen worden bezocht door ouderen. Maar de huidige ontwikkeling is dat jongeren bij het klimmen der jaren, anders dan vroeger, op 'hun' cultuur gericht lijken te blijven. Popmuziek, film en sommige musea zijn de enige sectoren die, ondanks de economische crisis, groeien en blijvend jongeren interesseren. De mogelijkheden van digitale verspreiding hebben vooral in die sectoren tot een nieuw aanbod en een nieuwe vraag geleid.
  - Een museum, schouwburg of concertzaal is niet meer de 'logische' plek voor mensen die kunst of erfgoed willen zien (internet, nieuwe fysieke locaties).

Texel

Op Texel zijn bovenstaande faciliteiten nodig, er is geen achterland. De markt is klein op het eiland. Dankzij toerisme kunnen we een aardig niveau faciliteren. Daarvan profiteert de Texelaar en bezoeker. Op Texel zijn twee grote doelgroepen te beschrijven: de bewoners en de bezoekers. De bezoekers komen uit Nederland maar zeker ook uit het buitenland. Er verblijven veel Duitsers op het eiland. De demografische ontwikkeling van Texel vraagt om een flexibele inzet van cultuur binnen de groter wordende groep ouderen en slinkende groep jongeren. De aanbidding van cultuureducatie binnen het onderwijs zorgt voor een aanwas van leerlingen binnen de culturele instellingen buiten het regulier onderwijs. De aanbidding van cultuur in de buitendorpen wordt georganiseerd via de dorpshuizen en de verenigingen die veelal hun onderkomen in de dorpshuizen hebben. Dorpsbewoners zien hun dorpshuis als een noodzakelijke faciliteit die zij nog optimaler kunnen benutten. In dorpen waar de school zijn bestaansrecht heeft moeten opgeven, is de behoefte aan een levendig dorpshuis groot. Bewoners willen hier meer gebruik van maken. Daarnaast geven dorpsbewoners (over het algemeen) aan dat zij niet zo'n behoefte hebben aan steeds groter wordende evenementen in of bij het dorp. Zij zien vooral de ontwikkeling in de evenementen die passen bij de kleinschalige cultuur van het dorp.

Deze bezoekers komen niet speciaal voor de cultuur naar Texel, maar maken er wel gebruik van omdat ze er toevallig zijn. De bezoekers, de toeristen, die in het voor- en naseizoen komen, zijn veelal natuurminnend en vaak ook cultuurminnend. De aantrekkelijkheid voor deze doelgroep ligt in de toegankelijkheid en kleinschaligheid van het aanbod. Door meer verdieping te bieden kan Texel zich verder onderscheiden.

2.3 Partijen

De gemeente werkt samen met verschillende partijen, maar ziet voor zichzelf vooral de rol om aanbod en verdieping met subsidie te stimuleren.

Cultuureducatie

Cultuureducatie mogelijk maken binnen en buiten het onderwijs. De gemeente stimuleert de samenwerking tussen de verschillende cultuuraanbieders. Dit kunnen de instellingen zijn, maar ook initiatiefnemers die evenementen organiseren. Artex is binnen de cultuureducatie dé spil.

VVV

De gemeente is een partner bij de ontwikkeling van de marketing voor het eiland, als vliegwiel voor ontwikkeling rondom cultuur. Zij stimuleert het beoogde duurzame karakter van de verschillende activiteiten, zodat deze passen bij het eiland. De gemeente is een directe partner van de VVV. De VVV kent de behoefte van de bezoeker, als het gaat om het aanbod van cultuur.

Adviescommissie cultuurbeleid

De adviescommissie cultuurbeleid is een onafhankelijke commissie die het college adviseert over de inzet van kunst en cultuur voor de vergroting van de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van Texel voor bewoners, bezoekers en ondernemers. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over elementen als educatie, informatie, (sociale) participatie, (zintuigelijke) beleving, professionaliteit, diversiteit, uniciteit, verdieping en verbreding. Voor de diversiteit bestaat de commissie idealiter uit leden met specifieke kennis in verschillende disciplines. Zoals podiumkunsten, scheppende kunsten, beeldende kunsten, poëzie, literatuur, cultuurhistorie en musea. De commissie levert jaarlijks een advies over subsidieverstrekking met betrekking tot de kaders, regels en het beleid, dus niet over individuele aanvragen. De commissie signaleert en vertaalt de trends en ontwikkelingen binnen de culturele sector en benoemt specifieke aandachtspunten voor bestuurlijke overweging en besluitvorming.

Culturele instellingen

De gemeente is als subsidieverstrekker een directe partner van de grote instellingen die via BCF (Beleidsgestuurde Contract Financiering) subsidie ontvangen. Voor cultuur zijn dit; Artex Kunstenschool, KopGroep Bibliotheken en het Texels Museum.

2.4 Sterkte-zwakteanalyse

Op basis van de input van de denktank en de interviews met deskundigen is een sterkte-zwakteanalyse gemaakt. Hierin zijn de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van dit moment opgenomen. Deze analyse geeft inzicht en stimuleert de bedreigingen om te zetten naar kansen en zwaktes als eigenschappen te zien die ook sterktes in zich hebben.

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> • Divers en kwalitatief hoogwaardig landschap • Sterke en aantrekkelijke musea • Geen bezuiniging • Mentaliteit Texelaar - gemoedelijk • Kleinschaligheid aanbod • Groeiende samenwerking sector • Verenigingen in dorpen • Veel bezoekers op eiland, Texel heeft een groot potentieel in afnemers. • Er is al een groot en divers aanbod cultuur	<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid - boot • Geen achterland • Kwaliteit niet optimaal • Concurrentie ondernemers • (On)zichtbaarheid/onbekendheid aanbod bij 'overkanters' • Besef rijk/ruim aanbod ontbreekt bij Texelaar • Geen 'echt' podium in Den Burg • Onvoldoende publiek • Marketing onvoldoende • Aanbod jeugd minimaal • Versnippering verenigingen
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Aantrekkelijk voor bezoeker en bewoner • Inzicht t.a.v. samenwerking • Veel potentiële cultuurbelevers (cultuurtoerisme) • Cultuurmakers 'overkant' komen graag • Vrijkomende scholen, kans op goede huisvesting culturele instellingen	<ul style="list-style-type: none"> • Vergrijzing • Ontgroening • Doelgroep Texelaar klein > kan sector overleven? • Culturele instellingen centraal > effect leefbaarheid dorpen • Cultuur, daar moet je ook voor betalen, kwaliteit en verdieping kost geld • Levendigheid dorpen verandert bij vermindering verenigingen. • Sommige dorpsbewoners ervaren evenementen als overlast

Bijlage 3 Input

3.1 Input denktank

3.2 Input dorpen

Naar een nieuwe Cultuurvisie

Input denktank

Verlag Denktank 24 mei 2016

Eric Hercules opent de avond

Deelnemerslijst

Groep	Organisatie	Deelnemer	E-mail
1	Stichting Evenement Texel	Jeroen Schoo	info@sconcert.nl
1	Young4ever	Berber Kruger	berber@young4ever.nl
1	Stichting Texels Museum	Pauline Folkerts	PaulineFolkerts@TexelsMuseum.nl
1	Artex Kunstenschool Texel	verhinderd	
2	Texels Welzijn	Peter Bakker, bestuurslid	Bakker-Zijm@texel.com
2	OSG De Hogeberg	Louise de Groot	OSG_grl@deHogeberg.nl
2	KopGroep Bibliotheken	Maaïke Vonk	M.Vonk@KopgroepBibliotheken.nl
3	VVV	Wouter de Waal (verhinderd)	W.deWaal@texel.net
3	Klif 12, TOP	Cor van Heerwaarden	Klif12@gmail.com
3	Cultuur historisch museum Texel	Elko Vermeulen	info@CultuurMuseumTexel.nl
3	SET	Reinier Heutink	info@sconcert.nl
	Gemeente	Don Boot	DBoot@texel.nl
	Gemeente	Linda Dinkelman	LDinkelman@texel.nl
	Gemeente	Muriëlle Bergman	MBergman@texel.nl
	Gemeente	Carla Kersbergen	CKersbergen@texel.nl
	Gemeente	Eveline Lindenbergh	EHDLindenbergh@texel.nl
	Gemeente	Marije van Overmeeren	MvanOvermeeren@texel.nl
	Gemeente	Eric Hercules	EHeracles@texel.nl

Plenaire sessie - stellingen (onder leiding van Don Boot)

Kwaliteit

- Kwaliteit halen we wel van de 'overkant'.
- *Op Texel hebben we voldoende culturele instellingen, meer is niet wenselijk.*

Diversiteit en economische potentie

- Op Texel missen we niets qua aanbod, we zijn goed voorzien.
- Texel profileert zich onvoldoende als cultuurbelevingseiland.
- *Net als elke ondernemer moet ook een kunstenaar zichzelf bedruipen, geen subsidies meer.*

Sociale potentie en educatie

- *Kwantiteit boven kwaliteit.*
(Het is noodzakelijk dat elk dorp zijn eigen culturele voorziening heeft.)
- *Culturele educatie op Texel is voldoende, uitbreiding is niet noodzakelijk.*
- Texel biedt voldoende ruimte aan talenten.

Kwaliteit halen we wel van de 'overkant'

Aanwezigen zijn het over het algemeen oneens met deze stelling. Vooral het woordje 'wel' wordt negatief ervaren. We hebben kennis in huis. Gastarbeiders halen we wel van de overkant.

Op Texel hebben we voldoende culturele instellingen, meer is niet wenselijk

We hebben voldoende instellingen. Nieuwe initiatieven bekijken of deze niet door bestaande instellingen gedaan kunnen worden. Aantal evenementen mag best meer zijn, maar zoek vooral naar bundeling van krachten van bestaande organisatoren. Dat scheelt overhead. Variatie blijft nodig om levend te blijven, niet zozeer meer. Mensen blijven ook veranderen, dus blijf open voor nieuwe initiatieven. Het mag ook minder zijn, maar dan met meer kwaliteit.

Op Texel missen we niets qua aanbod, we zijn goed voorzien

Ja, op dit moment misschien, maar voor de toekomst? Dus ontwikkel een visie en kijk wat zich aandient. Bied ruimte aan nieuwe initiatieven, niet alles dichttimmeren. Ook jongeren betrekken, hen vragen met inspraak wat zij willen. Kijk als organiserende organisatie hoe je kan aansluiten op die vraag. Komt er een speciale cultuurvisie avond voor jongeren? Creëer een format (faciliteer) voor nieuwe initiatieven (voor de jeugd). Alkmaar heeft een mooi voorbeeld hoe zij met dit met subsidiegeld doen. Wat zou je hier voor moeten doen? Als we iets missen, moeten we ruimte bieden om te ontwikkelen tot nieuwe initiatieven.

Texel profileert zich onvoldoende als cultuurbelevingseiland

Hier liggen kansen. We kunnen ons beter profileren, met lange juni, maar ook als instellingen met elkaar. Het aanbod is voldoende. Ook bij ondernemers leeft het. Lange juni kan verbreden. Betrek heel Texel erbij en laat specifieke kanten zien. De Texelaar bewust maken van wat je nu hebt. Het is echt bijzonder. Er zijn nu veel verschillende groepjes. Zoek samenwerking en verbreding, eiland breed. Voor de VVV; verkoop Texel als compleet pakket. Bij 600 jaar stad zagen we dat de saamhorigheid tussen de dorpen vergrootte. Iedereen doet iets unieks, door verbinding kan het samen. Trek ook ander publiek (van de overkant) voor cultuur.

Net als elke ondernemer moet ook een kunstenaar zichzelf bedruipen, geen subsidies meer

Kunsteducatie kan niet zonder subsidie, als je het breed toegankelijk wilt houden. Docenten zijn anders niet te betalen. Naar sport gaat ook subsidie. De individuele kunstenaar mag je subsidiëren, maar vooral als vliegwieltje met als doel dat deze zelfstandig kan werken. Kwaliteitscriteria zijn hierin belangrijk. Er zijn veel kunstenaars, dit geeft diversiteit. Ondernemerswereld en kunstwereld zijn anders. Wil je jongeren de kans geven een podium te bieden, maak dit dan mogelijk. Ontplooiën van kunstenaars is belangrijk.

Kwantiteit boven kwaliteit (Het is noodzakelijk dat elk dorp zijn eigen culturele voorziening heeft)

Kwaliteit boven kwaliteit. Texel is een dorp, voor de overkant. Elk dorp is anders en ontwikkelt zich anders. Is er een identiteit en kwaliteit per dorp te noemen? De Waal heeft niet veel maar wel Sommeltjespop en het museum. De Cocksdorp richt zich op water, Oudeschild op de visserij en De Koog zou zich op duinen moeten richten i.p.v. Duitsers. (?) Alle dorpen zijn van belang in het beeld van Texel. Toekomst van dorpen, belangrijk voorzieningen worden minder. Kun je vanuit de dorpen busjes laten rijden naar Den Burg, is daar behoefte aan, als het gaat om cultuur?

Culturele educatie op Texel is voldoende, uitbreiding is niet noodzakelijk

Let vooral op de doorlopende lange leerlijn. De aanzet in het basisonderwijs is goed, maar ontbreekt op de OSG. Het is niet een geheel. Bijvoorbeeld voor de leesbevordering is er meer aandacht voor literaire educatie nodig. Er is nu wel veel beschikbaar voor weinig. Houd dan wel de kwaliteit in de gaten. Er is meer educatie beschikbaar dan je denkt en anders kun je dit ook van de overkant halen. Power en kennis is aanwezig. Toneel is nu onvoldoende geborgd. Let op de borgen op lange termijn van de doorlopende leerlijn op de OSG.

Juist als kinderen ouder worden en zich meer op de wereld gaan oriënteren is een breed aanbod van cultuur van belang. Ook over de Texelse cultuur, bijvoorbeeld 'het spelen' met Ouwe Sunder. Het educatieprogramma van de boom vertelt voor het basisonderwijs, over de Texelse geschiedenis, kan een upgrade gebruiken door deze te vernieuwen en verbeteren ook naar OSG. OSG is bezig met een plan waarin CMV het kloppend hart van de school is. Hang de borging niet aan een persoon, maar vat deze in het curriculum van de school.

Texel biedt voldoende ruimte aan talenten

Let op dat als je op Texel je kop boven het maaiveld uitsteekt het niet altijd makkelijk is om door te gaan. Demotivatatie door een negatieve volksmentaliteit kan mensen laten stoppen. Koester de mensen die het lef hebben om zich te tonen. Is er voldoende kennis aanwezig om talenten verder te brengen. Weet wat je wel en niet kunt bieden. De wereld houdt niet op bij het eiland. Je kunt je ook daarbuiten doorontwikkelen. Aan de overkant kun je ook verzuipen.

Themagroepen

Doel groepsgesprekken

- Groepen indelen: soort, type speler door elkaar ter versterking gesprek
- Streven is om tot gedragen kader te komen en een gezamenlijk begrip ervan te formuleren:
  - Wat betekenen deze ambities en doelen.
  - Past het kader, of zijn er aanvullingen nodig.
  - Verkenning oplossingsrichtingen.

Groep 1 - gericht op kwaliteit (onder leiding van Muriëlle Bergman)

Aantekeningen Marije van Overmeeren

Wat is kwaliteit, hoe definieer je kwaliteit? Je moet je kunnen meten met landelijke normen, hanteer deze en gebruik ze. Die zijn er voor musea en cultuureducatie. Zorg voor certificering, dit ontzorgt de gemeente. Ook de klant bepaalt de kwaliteit, die moet je als organisatie bevragen. Met subsidie en andere financiering kun je kwaliteit een richting geven. Op dit moment is er veel versnippering en dat heeft effect op de kwaliteit. Halve initiatieven die het niet halen. Vervuiling van de marktwerking door subsidie. Lage kwaliteit wordt daarmee in stand gehouden. B.v. eerder werd er lokaal in De Waal danslessen aangeboden door iemand van de overkant. Dit ging ten koste van de Artex docent. Als je versnipperd kun je de kwaliteit niet meer bieden. Niet van alles een klein beetje bieden, dat gaat rammelen. Laat bestaande partijen onder een paraplu werken en differentieer daar. Motiveer de keuze wat je wel en niet subsidieert. Visie en idee sluiten op elkaar aan. Laat korte impulsen van de overkant niet ten koste gaan van Texel. Faciliteer voor de lange termijn.

Aantekeningen Eveline Lindenbergh

Texelaars haken af bij entreprijs, dat is niet goed. En dat wordt nu ook zo in stand gehouden. Cultuur beleven kost geld ook voor de Texelaar. Hoe kun je dat ombuigen.

Criteria kwaliteit: Den Haag heeft dat wel.

Kruisbestuiving zoeken in combinatie kunst en cultuur met duurzaamheid (schoon netjes en culinair ook bijvoorbeeld). Zorg voor een programmamaker met marketingachtergrond. Als gemeente vooral faciliteren niet zozeer stimuleren. Gemeente niet op de stoel van de organisator of instelling. Laat het over aan de professional. Bundel initiatieven met een evenementenvereniging. Gemeente zorgt vooral voor huisvesting en subsidie.

Doelen

- Stimuleren van kwaliteit binnen de cultuursector.
  - Landelijke normen als spiegel
  - Klant bepaalt mede kwaliteit (vice versa)
  - Teveel versnippering verzwakt de kwaliteit
  - Keuzes maken bij investeringen t.g.v. kwaliteit

- Faciliteiten inzetten voor lange termijn doel Texel
- Cultuursector moet omschreven worden
- Huisvesting verbeteren, goed geoutilleerd
- Groot cultureel centrum voor het eiland centraal (Artex, bieb, Y4E, podium, Swot, radio Texel)
- Bewustwording van bestaande kwaliteit
- Duurzaamheid als criterium voor kwaliteit
- Stimuleren van eigentijdse invulling en kruisbestuiving van kunst en cultuur.

Groep 2 - gericht op sociale potentie en educatie (onder leiding van Linda Dinkelman)

Aantekeningen Marije van Overmeeren

Alles krimpt (in de dorpen), cultuur heeft een rol in vervanging van krimpende onderdelen (kerk, school, buurtcafé en supermarkt). In de zin dat cultuur een verbindende factor kan zijn in het dorp voor haar bewoners. Verenigingen kunnen die rol samen met de dorpscommissie/huis op zich nemen. Alle instellingen moet je daarbij betrekken. Kunnen zij dit aan? Zijn de openingstijden daarin voldoende? Flexibel inspelen op de krimp, geen 9-5 mentaliteit. Of zijn er dependansjes (-) nodig? Per dorp bekijken waar behoefte en noodzaak voor is. Stichting welzijn met dorpswerkers, nu vooral ingezet tegen eenzaamheid kun je breder inzetten in lokale gemeenschap, specialiseren om dorpscommissie te ondersteunen.

Welzijn, wat is dat? Hoe kunnen we dat definiëren? Welbevinden is misschien een beter woord, maar maak het meetbaar. (Geluk zou meetbaar zijn.) Maak per dorp een enquête t.a.v. tevredenheid. Breng je je kind na school in Den Burg (campus uitgangspunt) naar voetbal in het eigen dorp, of wordt cultuur en sport na school centraal breed aangeboden? Ouders hoeven dan niet heen en weer te rijden. Dit heeft natuurlijk wel effect op leefbaarheid van het dorp, dan zijn er de hele dag geen kinderen meer... Is het van belang sociale binding in eigen dorp te houden of bekijken we dit eiland breed en mag het centraal georganiseerd worden? OSG is met een plan bezig om tussen 9.00-17.00 uur gepersonaliseerd leren aan te bieden in die tijd kan ook cultuur zijn aanbod doen. Er zijn verschillende doelgroepen; 0-4 jaar, 4-12 jaar, 12-18 jaar, 18 - 67 jaar en vanaf 67 jaar.

Aantekeningen Eveline Lindenbergh

Smartdoelen voor cultuur, is dat wel haalbaar? Het laat zich niet grijpen. Hoe meet je welzijn en of het beter wordt en of je bijdrage daar aan hebben bijgedragen? Het is een subjectief begrip, omdat het voor iedereen persoonlijk is. Richt je op identiteit, besef van Texelaar en groei van sector. Behoud wat je hebt, breid dat uit en stimuleer dat. Link ook naar OSG mediatheek en bibliotheek. Inwoners en toeristen zijn andere doelgroepen in het culturele werkveld.

Doelen

- Het bevorderen van het cultureel 'welzijn' van inwoner (en toerist).
  - Welzijn: hoe meet je dat, SMART maken, dit is subjectief, persoonlijk.
  - Mij: Welbevinden of individueel
  - Wat je hebt behouden, bevorderen, toegankelijk voor iedereen.
  - Loskoppelen inwoner/toerist, maken als inwoner graag gebruik van breed aanbod.
  - Moet zoeken naar vervanging school, kerk, sport per dorp, dat zou via dorpshuis kunnen (theater, fanfare in combinatie met culturele instelling)
  - Hoe ga je om met flexibel aanbod (leestijden, school, vervoer, concentratie aanbod?)
  - Sociale binding binnen dorp of binnen Texel?
  - Wil je locatie gebonden of mag het alleen Den Burg zijn? Dit geldt voor de jeugd.
- Stimuleren van toegankelijkheid van cultuur (zowel beleving als educatie) voor alle Texelaars.
  - Splitsen jeugd en rest
  - Jeugd (0-18) spitst zich steeds meer toe op Den Burg,
    - ook culturele activiteiten meer in D.B.
  - Overig (18-100), dorpswerkers breder inzetten.
  - Check behoefte in per dorp - sport, toneel, muziek enz.
  - Beter 1 orkest met alle faciliteiten dan 6x halve man en een paardenkop.
  - Ga je voor kwaliteit of voor het dorpsbelang? Of beide?

- Zorg dat het voor iedereen bereikbaar is, bv vervoer regelen.
- Mogelijkheid bieden voor kleine initiatieven in de buurt bv de straat BBQ of een podium
- Stimuleren van artistiek talent.
  - Texel is veilige plek om te starten
  - Je bent hier snel de beste/bijzonder
  - Diverse podia voor beginnend talent
  - Toneel is wat ingeslapen = vreemd gezien 'Ouwe Sunder'
  - Werkt ook inspirerend om overkants talent naar Texel te halen, met blik van buiten op Texel.
  - Maak gebruik van locaties die je hebt, bv OSG

Groep 3 - gericht op diversiteit en economische potentie (onder leiding van Don Boot)

Aantekeningen Marije van Overmeeren

Initiatieven moeten zich kunnen ontwikkelen. Zorg dat je een groep mensen hebt die kennis heeft en het pad effent voor initiatiefnemers. Een ambtenaar die vanuit de visie vrij kan meedenken, inzicht heeft in procedures en termijnen en subsidiemogelijkheden. Iemand vanuit de ondernemersvereniging die kan verbinden aan lokale en bestaande partijen. Gemeente stelt regels op en stimuleert de sector.

Richt je als gemeente op de kwaliteitsverbetering van bestaande initiatieven die zich hebben bewezen.

Motief is niet zozeer behouden, maar bewegen. Wat we hebben en van kwaliteit is vooral gaan PR-ren, ook het cultureel erfgoed bijvoorbeeld en de uniciteit ervan. Nieuwe ontwikkelingen managen, met een visie keuzes maken. Geen starre lijst opstellen, maar openstaan voor nieuwe initiatieven. Promoot het vooral bij de doelgroep.

Aantekeningen Eveline Lindenbergh

Richt je op een soort publiek met een hogere koopkracht (voor toerisme). Ga uit van het eigen van Texel.

Zorg voor promotie naar buiten toe. Werk de kernwaarden verder uit. Wat kunnen zij voor cultuur betekenen? Zorg voor diversiteit. Maak waarden meetbaar als je deze economisch wilt benutten. Kennis over historisch erfgoed moet je nu delen om belang van behoud in te zien (bewustwording). Wil je nieuwe ontwikkelingen, laat het los, wees dynamisch, dit zorgt voor energie. Dit gaat vanzelf, stel wel criteria op. Laat musea meedenken als participant, ook als incubatorgroep op een centrale plek waar je hulp, snelheid, knowhow en een netwerk vindt, faciliterend door organisatie vanuit ondernemers. Zij kennen het werkveld.

Algemeen

- Het eigene van Texel blijven behouden, kernwaarden en Texel principes
- Communicatie
- Naar buiten treden
- Ga uit wat je hebt
  - Breng dat aan de man
  - PR/Marketing
  - Maak dat financieel bruikbaar
- Richt je op de financieel meer draagkrachtige mensen
- Richt een bureau met kennis op/ondersteunende initiatiefnemers
- Een clubje dat dingen mogelijk maakt
  - Meedenkers, vrij meedenkers, stimulator

Doelen

- Het behouden en faciliteren en waar mogelijk uitbreiden van een divers cultureel aanbod op Texel.
  - Faciliteren van een organisatie,
    - Meedenken met
    - Een plek waar know how is over aanbod op Texel
    - Een degelijke ambtenaar
    - Cultureel aanbod voor Texelaar en voor Gasten > denk vanuit de gast (Texelaar lift mee)
  - Uitbreiden cultuureducatie, trek ook scholen naar Texel
  - Behouden is geen vanzelfsprekendheid

- Kracht zit in de ontwikkeling
- Laat ook dingen los
- Diversiteit = belangrijk
- Cultureel erfgoed!
- De betekenis van de cultuursector voor de economie van Texel.
  - Enquête/monitoring
  - Weet wat de betekenis is van cultuur op Texel financieel

Tijdens de pauze

- Eric Hercules geeft een korte presentatie gegeven over de Texel Principes en hoe een karakter het verhaal bepaalt.
- Alle deelnemers hebben hun persoonlijk mooiste cultuurmoment gedeeld.

Terugkoppeling 3 groepen

Biedt ruimte aan cultuurontwikkelingen. Zet een platform op dat beweging stimuleert en richting biedt voor nieuwe initiatieven. Criteria hierin zouden kunnen zijn: Levende criteria, binnen 2/3 jaar bewijzen, diversiteit bieden, 'nieuw' zijn, constante factor, Texels eigen, gerichte doelgroep benadering bij promotie. Faciliteer ook in gebouwen en wees een incubator. Help het mogelijk maken. Promoot je product en maak kwaliteit en welzijn meetbaar.

Groep 1 - gericht op kwaliteit

Groep 2 - gericht op sociale potentie en educatie

Groep 3 diversiteit en economische potentie (Reinier Heutink)

Economisch potentieel is en blijft een beetje een eenzijdig perspectief, maar wat goed is voor toeristen is natuurlijk ook goed voor Texelaars.

Cultuurvisie

Betekent : een omljnd idee over de manier waarop de gemeente het cultuurlandschap wil managen (sturen, beïnvloeden, ontwikkelen, veranderen)

Van elk object in het landschap (en van nieuwe objecten) moet je dan kunnen vaststellen. Wil je het? Wil je het daar? Wil je meer? Wil je minder? Wil je er vanaf?

Daarvoor zijn criteria nodig. Geen beperkende, maar sturende en levende ..... Voor die criteria is draagvlak gewenst (daarover moet je het met stakeholders eens zijn) en ze maken objectieve beslisprocessen zonder al te veel discussie mogelijk.

Bijvoorbeeld : een potentieel dat binnen een bepaald aantal jaren bereikt kan worden (in termen van aantallen bezoekers bijvoorbeeld)

Of : bijdrage aan diversiteit (aard van het object, locatie, doelgroep). Je zou kunnen zeggen; wij willen vooral culturele activiteiten stimuleren die een koopkrachtige toeristische doelgroep aantrekken. Etc.

Faciliteren

Rol van gemeente moet duidelijk zijn: stimuleren, participeren, reguleren etc ... Als het gaat om faciliteren kan dat door directe of indirecte financiële steun, maar ook door .... enablers, incubators. Te denken valt aan een unit die integraal steun verleent aan (groepen) mensen met nieuwe goede ideeën, met kennis over het huidige aanbod op Texel, inspirerende voorbeelden van de overkant en die de route door het regulerende apparaat makkelijker maakt.

Promotie, communicatie, evaluatie

Hoe goed het culturele product ook is, het moet aan de man gebracht worden.

Het succes van alle inspanningen en de doelstellingen moeten geoperationaliseerd worden. Bv. culturele activiteiten als bezoeks-motief moet jaarlijks met 5 procentpunt groeien en bezoeks-veerbaarheid moet voor 25% bepaald worden door culturele activiteiten. Voorbeelden, niet meer dan dat.

Samenvatting

Per groep zie je dezelfde zaken terugkomen. De wereld is je spiegel. Aan de ene kant is Texel een eenheid, een dorp. Maar de verschillende dorpen bieden diversiteit op kleine schaal. Texel is uniek in wat het heeft te bieden: unieke locatie, duurzaam, bewust, snel de beste (als creatieve cultuurmaker): Tested on Texel. Op Texel kun je proberen en proeven. Er is een grote verscheidenheid aan cultuurbeleving, je kunt veel meemaken. Voor cultuurmakers geldt ook op Texel kun je het uittesten of het werkt. Try-outs in Klif 12, opstart voor de rest van NL. Tested on Texel een marketing uitgangspunt?

Texel moet uitgaan van haar unieke identiteit. De Texelaar moet zich hiervan bewust zijn. Texel is niet gewoon. Bescherm de kernwaarden en werk met de Texel principes. Ga uit van de Texelse eigen kracht. Een Texelaar moet ook bewust zijn van wat het eiland en het toerisme aan voorzieningen oplevert. Daar moet je als Texelaar ook wel voor betalen, niet alles hoeft gratis, gesubsidieerd of door Toerisme betaald te worden. De gemeente moet vooral een faciliterende rol op zich nemen. En als er keuzes gemaakt moeten worden, kies dan voor kwaliteit.

Bevraag de jeugd en schakel de dorpscommissies meer in om het gat te vullen bij een krimpend dorp waar voorzieningen niet overeind blijven. Via commissies en verenigingen kan cultuur de verbinder zijn.

Besef dat er verschillende doelgroepen t.a.v. cultuurbelevers en -makers zijn, toeristen en Texelaars. Daarbinnen zijn binnen de groep toeristen verschillende doelgroepen. Voor Texelaars geldt vooral dat verschillende leeftijdsgroepen zich anders met cultuur bezig houden, schoolgaand, werkend of gepensioneerd. Per doelgroep is aanbod en beleving anders. Benader je doelgroepen op, voor de groep, gepaste wijze. Promoot ook op die wijze. Dankzij toerisme hebben we een breed aanbod voor Texelaars. Zorg dat men zich daar bewust van is en koester die situatie. Maak het aanbod voor Toerisme weer inspirerend voor Texelaars. Versterk en vergroot het aanbod, ook in stenen, benut de voorzieningen die er zijn (aula van OSG, kussens op tribune).

Cultuur en welzijn zijn moeilijk te vangen, laat staan meten. Wees flexibel, zorg voor meer dynamiek. Dat zijn woorden die beter passen dan stimuleren, daaruit spreekt weinig ambitie en past niet bij deze sector. Improviseer.

Gepersonaliseerd op niveau doelgroep

Definieer de behoefte per dorp, dat moet je kennen. Kwaliteit centraal bij de jeugd. Kwaliteit decentraal bij ouderen? Benut de situatie dat de jeugd straks in een campus bij elkaar zit.

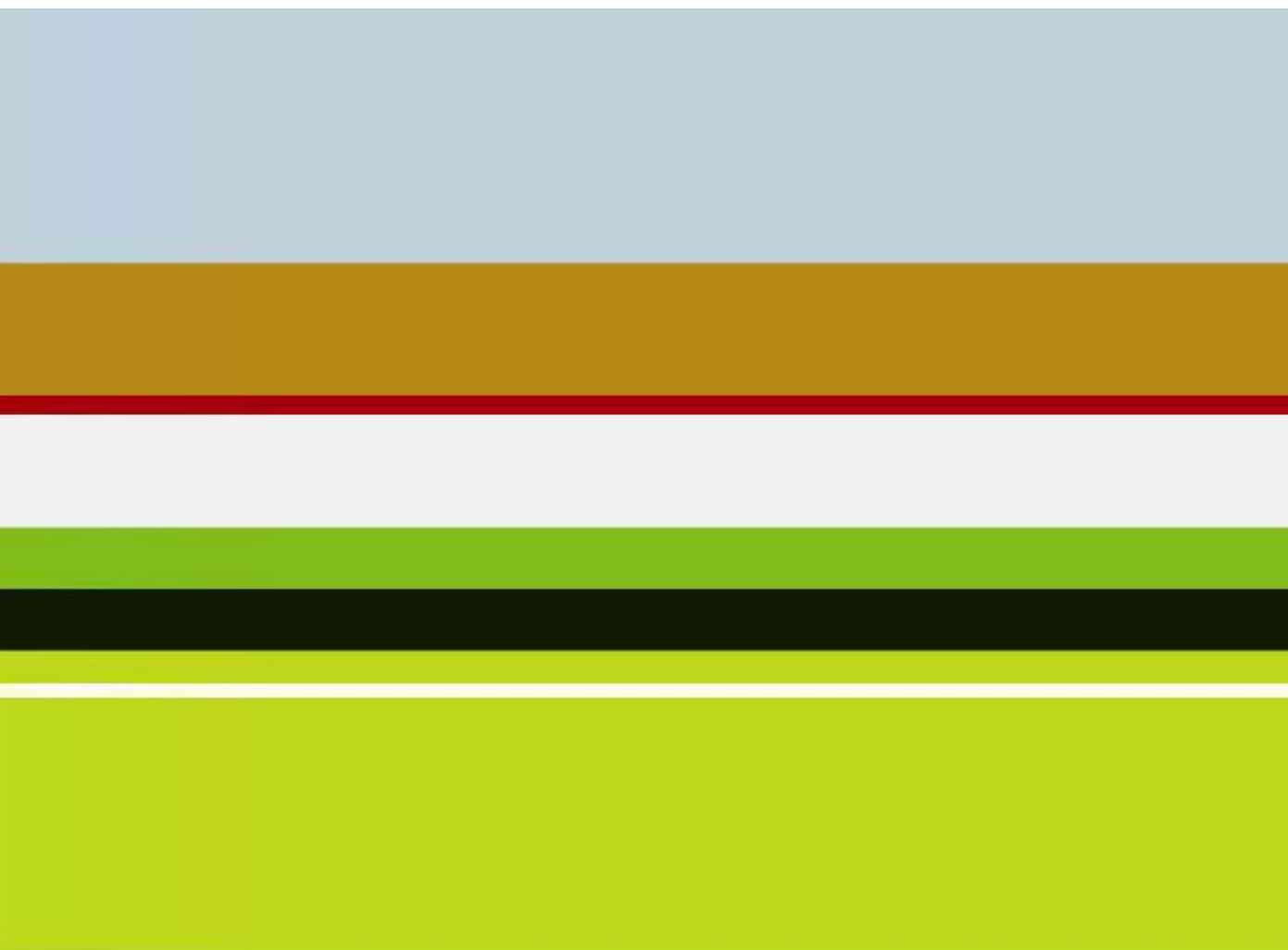
Maak cultuureducatie voor ouderen in de dorpen overdag beschikbaar.

Uitgaan van kracht en identiteit Texel als een dorp

Koester wat er is, wees bewust en versterk, maak een keuze in wat je wilt zijn.

Behoeft van dorpen, toegankelijkheid van cultuur, bevraag dit de bewoners.

Naar een nieuwe cultuurvisie

Input vanuit de dorpen

Inhoudsopgave

Conclusie dorpenronden Cultuurvisie 2017	4
Den Hoorn, 3 oktober 2016	7
Wat zijn de pareltjes van cultuur in Den Hoorn?	7
Wat kan een aanvulling hierop zijn?.....	7
Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?	8
Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?.....	8
Den Burg, 22 november 2016	11
Wat zijn de pareltjes van cultuur in Den Burg?	11
Wat kan een aanvulling hierop zijn?.....	12
Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?	12
Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen, te promoten?.....	12
Oosterend, 24 november 2016	15
Wat zijn de pareltjes van cultuur in Oosterend?.....	15
Wat kan een aanvulling hierop zijn?.....	15
Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?.....	16
Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?	16
De Cocksdorp, 29 november 2016	17
Wat zijn de pareltjes van cultuur in De Cocksdorp?.....	17
Wat kan een aanvulling hierop zijn?.....	17
Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?	17
Oudeschild, 6 december 2016	19
Wat zijn de pareltjes van cultuur in Oudeschild?.....	19
Wat kan een aanvulling hierop zijn?.....	19
Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?.....	20
Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?	20
De Waal, 17 januari 2017	21
Wat zijn de pareltjes van cultuur in De Waal?	21
Wat kan een aanvulling hierop zijn?.....	21
Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?	22
Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?.....	22
De Koog 18 januari 2017	23
Wat zijn de pareltjes van cultuur in De Koog?	23
Wat kan een aanvulling hierop zijn?.....	24
Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?.....	24
Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?	25

Conclusie dorpenronden Cultuurvisie 2017

In de dorpen zijn een aantal vragen aan de bewoners voorgelegd om daarmee input op te halen voor de nieuwe cultuurvisie.

Vragen

1. (kwaliteit/diversiteit) (identiteit) **Wat zijn de 'pareltjes' van cultuur in het dorp?**
2. **Wat kan een aanvulling hierop zijn?**
3. (welzijn) **Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?**
4. (economisch) **Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?**

Algemene conclusie

Het voorzieningenniveau t.a.v. kunst en cultuur is op peil, de diversiteit is groot. Bewoners maken zich zorgen over de leefbaarheid van het dorp (vergijsing en ontgroening). Cultuur kan de leefbaarheid in het dorp op peil houden dan wel vergoten. In de buitendorpen zijn de dorpshuizen de locaties. Lokale tradities wil men graag in ere houden, al is de animo voor bijvoorbeeld 'Ouwe Sunderklaas' bij de jeugd aan het afnemen. Men houdt de grootte van evenementen beperkt, de impact is in sommige dorpen groot.

Wat zijn de 'pareltjes' van cultuur in het dorp?

Naar aanleiding van de eerste vraag kwam er veel los. Soms duurde het even, maar uiteindelijk zijn het uitputtende lijsten geworden van culturele activiteiten, evenementen, kunstenaars, verenigingen en tradities. Het blijkt dat er een grote diversiteit in aanbod is.

Wat kan een aanvulling hierop zijn?

Kansen liggen in de verdieping van het bestaande aanbod, niet in het vergroten van evenementen. De parkeerdruk bij evenementen is soms te groot voor de kleine dorpen. De volkscultuur zoals ambachten en het Texelse dialect horen bij dorps- en agrarische cultuur. Dit mag meer aandacht krijgen naar bezoekers, maar ook in overdracht van vaardigheden tussen ouderen naar jongeren. Lokale en sociale media inzetten om meer aandacht te besteden aan cultuur(historie) van Texel. Dit is voor bewoners interessant, maar ook voor bezoekers.

Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?

Beter gebruik van bestaande locaties zoals dorpshuizen, maar ook (vrijkomende) kerken. Het aanbieden van activiteiten waar zowel ouderen als jongeren willen aanhaken. De geschiedenis van Texel moet je kennen, de jeugd kan via educatie bereikt worden. Het bestaande lesprogramma opnemen in het curriculum.

Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?

In enkele dorpen wil men de bezoekers vasthouden, door de omgeving te laten beleven. Bijvoorbeeld door wandelroutes aan te bieden, kunst in de openbare ruimte aan te brengen, kerktorenbeklimming mogelijk te maken en het waterproject in De Cocksdorp. Kortom; mensen meer wijzen op de cultuurhistorie van het dorp. Dan verblijven zij langer; op een terras, doen boodschappen of bezoeken een expositie. Zo stimuleren zij de lokale economie. Beter afstemming tussen het culturele aanbod op Texel en meer inzicht in wie, wat en waar.

Identiteit

Vooraf is bedacht de identiteiten per dorp te achterhalen. En of we dit verder naar buiten moeten brengen. Vanuit verschillende dorpen is wel aangegeven hoe dorpsbewoners erover denken, maar met terughoudendheid. Men wil niet in een hokje geplaatst worden. Daarnaast zijn de verschillen soms niet zo duidelijk, al helemaal niet voor de bezoeker. De bezoeker kan heel Texel ervaren als 1 dorpse cultuur. In algemeenheid kun je concluderen dat kleinschaligheid en gemoedelijke sfeer de uitstraling van de dorpen bepaalt. Het landschap, met daarin de cultuur, natuur, cultuurhistorische achtergrond van het dorp en agrarisch gebruik van Texel is uniek en men is daar trots op. Daar mag meer aandacht voor zijn, zowel bij de bewoner als bezoeker. En als Texel kunnen we ons daarin onderscheiden t.o.v. de 'overkant'.

Den Hoorn, 3 oktober 2016

Wat zijn de pareltjes van cultuur in Den Hoorn?

- Rijke cultuur in Den Hoorn
- Huizen - geschiedenis - kunst - theater - feesten - saamhorigheid
- Hoge waarde - vrijwilligers, waarde vanuit verschillende petten
- Belangrijk = kleinschaligheid, BlØF zou hier niet passen
- Cultuur is zeer aanwezig in het dorp. Veel verenigingen, bv. de fanfare al 75 jaar.
- Volkscultuur: Ouwe Sunder - Koningsdag - playbackshow, enz.
- Kerk - concerten, goede kwaliteit voor bewoners en toeristen
- De Vermaning, dorps huis, goede faciliteiten
- Klif 12
- Het cultuurlandschap: bijv. de Klif/de natte duinvalleien, hoge achterom (bij de) Horsmeertjes, authentiek landschap behouden en ook het medegebruik.
- Drijverhuus

- *Voor bejaarden en jeugd is er niet zoveel aanbod van cultuur.*
- *Gemengde gemeenschap hoort bij het dorp en gaat ook over voorzieningen.*
- *Klif 12, Broadway zijn heel belangrijk voor het dorp. Wat als dat verloren gaat?*

- Klifhanger
- Vriendenkring - toneel
- Smartlappenkoor - galerie Herman
- 3 Biljartclubs
- Hoornerdonderdag
- Fotoclub
- Koersbal

Er is héél veel.

- *Pas op met subsidies, word je lui van.*
- *Schouders eronder uit het dorp zelf.*
- *Waar is het geld voor nodig? Bijv. dorps huis.*

Wat kan een aanvulling hierop zijn?

- Faciliteren van de school: dat daar zekerheid voor komt
- Veel vrijwilligers - particulieren
- Dorps huis is er ook nog.
- Idee: openlucht theater in de duinen.
- 'De Hoeksteen' is er ook nog (= ontmoetingscentrum bij de kerk)
- Prettig als er meer jongeren zouden kunnen komen wonen.
- Onderwijs - huizen -> meer goedkope woningen
- Houd de basisscholen open
- Speerpunten uitbuiten: dorp op de kaart zetten, geeft ook werkgelegenheid
- Bij evenementen: parkeren van de auto's beter reguleren

- *Kan ook negatief werken, geen behoefte aan alle drukte van al die evenementen etc.*
- *Wat is de draagkracht van het dorp.*
- *Het trekt ook mensen van buitenaf, nergens meer rustig.*
- *Elk evenement zeker 20 auto's.*

Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?

- Verschil: voor dorpingen zelf e/o aantrekkingsnaam naar buiten toe = nu aardig in evenwicht
- Qua evenementen is er al best wel veel diversiteit.
- Locaties = borgen kleinschaligheid
- Den Hoorn mist bedrijvigheid. Nu wat eenzijdig.
- Er is weinig werk hier. Er moet ruimte zijn voor ondernemers.
- Geluk zit in de wintermaanden. Dan doen we onze 'eigen dingen' maar het gaat allemaal een beetje achteruit.
- Alles is verkleind. Ook doordat de school er niet meer is.
- Sint Maarten voor bejaarden!

- *Cultuur maak je met z'n allen (en als er niet zoveel meer zijn).*
- *Er moet een evenredige opbouw qua leeftijd zijn.*
- *Om kinderen in je dorp te krijgen met huizen krijg je nog geen kinderen. Dan moet je een AZC openen.*
- *Evt. extra: muziekonderwijs hier ter plaatse.*

Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?

Commercieel - niet commercieel

- Commercieel -> enorme verrijking! Echt uniek. Daar ontmoet je allerlei mensen van de hele wereld. Ook de dorpingen ontmoeten elkaar daar.
- Het moet in balans zijn.
- Waar liggen grenzen?
- Gunnen
- Taak van de gemeente? Wel/niet
- Dorpen vullen elkaar goed aan? Gaat vanzelf. Je hoeft het niet te regelen of te communiceren.
- Dingen die onderscheidend zijn.
- Paal 9 Parkeerterrein voor evenementen in voor- en naseizoen

- Alleen bij grootschalige evenementen houd je iets over.
- Je moet bevlogen zijn. Er zijn weinig kansen om te verdienen aan cultuur op Texel, het is minimaal.
- Directe verdiensten - indirecte verdiensten (door samenwerking)
- Kwaliteit gaat omhoog -> logiesverstrekkers
- Profileren -> prijzen hotels omhoog.
- het Stimuleert de Texelse economie
- Texelaars vinden het snel te duur.
- Leven is duur - inkomen laag
- Hoornerdonderdag is eigenlijk gemiste kans. Niks Den Hoorn aan, het is een gewone braderie

Meer ideeën

- Landbouwdag meer benutten
- In plaats van een donderdag een overkoepelende kunst dag
- Strijd om de man en de vrouw weer terug
- Lange juni - Hoornerdonderdag
- Niet trekken aan dood paard: kunst vormen in 'straatje' presteren
- Route veranderen theater/muziek/kunst
- Kleine flitsende optredens op markante plekken.
- Beter 3 goede dan 6 halve
- Ander geluid: er komt wel veel volk- het loopt goed!
- Je moet met klinkende namen komen zoals Wolkers

Aanvullingen en nabranders

- Een openlucht theater
- Visie per dorp specificeren en identiteit behouden
- Het is jammer dat er geen bedrijfjes meer zitten

Tip: Presentatie op de beamer bij volgende dorpen.

Tip: de branche van kunst & cultuur is niet georganiseerd: hier laat Texel wel wat liggen. Er is geen visie vanuit de sector zelf.

- Aanzet via lange juni/zout als onderdeel van TOP
- Binnen de bestaande kleinschalige structuren blijven. Wolkers in Drijverhuus, Jochem Meijer in Klif 12, Broadway binnen in de huiskamers. Als het te groot wordt, gaat het aan zijn eigen succes ten onder.
- Eerst denken aan de eigen eilanders die cultuur initiëren. 'Overkanters' moeten toegevoegde waarde hebben. Ga voor onderscheidend en bijzonder.
- Economie: kijk naar rustige periode, spreiding in tijd, verdringingsmarkt.

Den Hoorn, 3 oktober 2016

Den Burg, 22 november 2016

Wat zijn de pareltjes van cultuur in Den Burg?

- Locatie prijsuitreiking 'Ouwe Sunder'
- Oudheidskamer
- Muzieknis
- Den Burgse zetel (in de maak) begin 2017 (elk dorp een ander object/kunstwerk)
- NH-kerk
- Struun
- December tentoonstelling (3 weken) van Zout (graag een vaste plek)
- Een atelierroute (3 dagen) over het hele eiland
- Historische vereniging, doorlopende tentoonstelling
- Artex
- Bibliotheek <- lezingen
- Openboek <- expositie (kunst)
- 'Ouwe Sunderklaas' Speulen + het rondje, Depot, behoefte aan tentoonstelling
- Nieuwe oude notaristuin
- Kunstwerk Jan Wolkers + Veer
- Ambachtsatelier - leer, metaal, vilt+ wol
- Specialistisch vakmanschap <- hoog niveau, locatie zichtbaarheid
- bezinningshuisje in het bod
- Schapenfokdag
- Markt
- Bioscoop
- Polderhuis - de monumenten
- Fanfare
- Gedicht bij 'Goede zaak'/combi
- 4 mei herdenking + 5 mei
- Sinterklaas
- Lichtjestocht
- Bluesfestival
- Palmpasen
- Iers + Vlaams festival
- Samenwerking Zout - Lange Juni
- Smaakmarkt Smakelijk en meer
- Meierblis
- Kruidentuin
- Zomermarkten
- Het Texelse schaap
- Luilak
- Kermis
- Echt op sien Texels
- Wandelingen Gelein Jansen
- Toren beklimmen
- 'Oude dansen'
- KTF
- Scouting
- Texelse kost
- Folklore, ringsteken + mensen
- Begraafplaats
- Samenwerking ambacht, bibliotheek

- Emailleren + verhaal
- Grote diversiteit in cultuur
- Radio Texel

Wat kan een aanvulling hierop zijn?

- Theaterzaal (300 stoelen), t.b.v. Fanfare, toneelvereniging
- In centrum, bv. kerk, oude chinees
- Straks Koninghal weg. Wat dan?

- Tentoonstellingsruimte - expositie (moderne kunst)/ museum + ateliers
Voor Texelse kunstenaars: bijv. oude school Thijsseschool of pand naast Oudheidkamer

Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?

Meer samen

- Gebruik elkaars ruimte - functie versterken, gunnen
- Leegstaande panden benutten voor initiatieven bewoners en bedrijven (bv. ambachtsschool') 'tijdelijk'.
- Kinderkunst in de winkels
- Gebruik locatie apparatuur OSG voor ambacht
- Openbare ruimte als exporuimte
- Voorbeeld foto expositie tussen OSG en gemeentehuis.
- Dorpshuis - combi met theaterzaal
- In centrum
- Cultureel dorpshuis
- Per wijk een plek
- Cultuurapp - WADAPP
- Combineren dorpshuis met/voor bezoeker
- 3 economische potentie
- Toneelvoorstellingen in dorpshuis - Texelse makers, KTF, verenigingen
- Kunstverkoop
- Subsidie voor 'huisvesting culturele uitingen'
- Geschiedenis Texel
- Dialect exposeren, educatie jeugd
- Questionaal? Hoe zit dat met gebruik en inzet gemeenschapsgeld
- Amelands festival voorbeeld
- Goeden Eeuw beleven, kerken, klassiek festival, natuur
- Combineren ondernemers - cultuurmakers
- Den Burg bereikbaar centrum, goed voor ondernemers
- groter, meer inwoners -> voorzieningen

Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen, te promoten?

- Monumenten behouden
- Authentieke gevels en winkels
- Historie afleesbaar
- Openbare kunstbeleving
- Bijv. carillon
- Bijv. app met info over omgeving/geschiedenis
- Texels dialect
- Stilte
- Eenvoudige workshops aan groepen bieden (generatiemix - ouderen, jeugd) bv. 'oude ambachten'
- Activiteiten proeven en proberen

- Zodat samenzijn blijft
- Combi Texels welzijn
- Leesmensen
- simpel en eenvoudig
- jeu de boules + schaken op Groeneplaats
- kennisoverdracht Ambacht
- opdrachten openbare ruimte
- ambachtenmarkt
- Culturele programma's van Radio Texel
- 'Ouwe Sunderklaas spelen'
- Openhouding
- Publiek uitreiking
- Openbaar toilet duidelijkheid.

Den Burg, 22 november 2016

Oosterend, 24 november 2016

Wat zijn de pareltjes van cultuur in Oosterend?

- Het dorp is dé Parel, het decor.
- Oosterend is als een oester.
- Heeft specifieke vorm. Kerstmarkt 'Anton Pieck' - sfeer.
- Lekker slapen, in Oosterend.
- Dorpskerk, bebouwing.
- De Maartenskerk.
- Doopsgezinde kerk.
- Het dorp is goed onderhouden. Elke 5 jaar met Oosterend Present opgeknapt.
- De Peperhof.
- Betrokkenheid bewoners.
- Strendermarkt, 4x een zaterdag in de zomer. Door comité van 5 personen (dorpscommissie).
- Kleine club organiseert veel, heeft grote achterban.
- Verenigingen: gym, tennis, volleybal??? Excelsior, toneelgroep.
- Advent-kalender, vanaf 1 december
- Running diner (... eten) -> lokaal, najaar
- Ateliers, galleries.
- Visroken
- Strender Pop
- Meierblis
- Excelsior
- Mannenkoor
- Ouwe Sunderklaas
- Historisch spel van Oosterend present, 250 personen nemen deel
- Leitjesroute, Vissersommetje / Boerenommetje (Groene weggetje)
- Oost. Bebouwing authentiek, middengedeelte groen, daaromheen bebouwing
- Het meest eilandelijke dorp van Texel
- Wijnhuis met wijnkelder
- BD gezicht met 65 rijksmonumenten
- Skarrelen in Strend (mini - Struun)
- Wielerronde
- Proosterend?
- Vogelboulevard
- Snelstart -> Noorderhoeve

Wat kan een aanvulling hierop zijn?

- Continuïteit van de Peperhof als cultuurcentrum - Doorverwijzing naar lokale horeca
- Beklimming toren - > zicht op omgeving
- Invulling Doopsgezinde kerk (herbestemming)
- Texelse Skool -> Exploitatie - studenten van scholen / leerinstituut / universitair / UVA
- Excelsior + mannenkoor
- Skarrel Strend
- Verschillende doelgroepen
- Mensen van buiten interesseren voor bezoek. (Oud)-Texelaars maar ook bezoekers.
- Uitgangspunt kleinschaligheid en saamhorigheid. Ter verrijking
- Spreiding activiteiten (zijn goed)
- Samenwerking tussen groepen - dorpscommissie bundelt initiatieven
- Bezoekers langer laten blijven (dagelijks bezoek) - voor leefbaarheid + voorzieningen -> economisch
- Geen 'Openlucht museum'

- Wandelboekje voor € 1
- Meer promotie 'Texel dit Weekend'-Texel Agenda (afstemmen evenement, organisator doet het zelf)
- Evenementenloket, inclusief marketing
- Samenwerking waaronder Lange Juni
- Niets in juni! <- USP
- Let op verenigingen, bevraag ze!

Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?

- Naar elkaar verwijzen
  - Horeca, B&B -> Peperhof
- Ondernemers actief benaderen voor info geven over Oosterend
- Website Peperhof, dorpscommissie <- nog niet goed
- Facebook, Twitter -> voor het dorp
- De jeugd verleiden, OSG, bestuursklas.
- Mensen persoonlijk vragen.
- Wisselexpo per dorp in gemeentehuis (ruimte + bereidheid)
- Eenakters (geen massale dingen)
- Kleinschaligheid + betrokkenheid. USP
- Podium gebruiken dorpscommissie voor grotere producties

Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?

- Ziet er goed uit
- Waardering voor initiatief (vanuit dorp met draagvlak)
- In stand houden, verbeteren en verbieden
- Zelf doen
- Gemeente: wees duidelijk en reëel.
- Museum / museale activiteit
  - Texelse kunst
  - historie Oostelijk Texel / visserij
- Meer mensen laten meedenken hoe je kernwaarden en Texelprincipes kunt gebruiken
  - Maak concreet
  - Neem ze altijd als bijlage

De Cocksdorp, 29 november 2016

Wat zijn de pareltjes van cultuur in De Cocksdorp?

- Ouwe Sunderklaas
- De 12-12 club straalt op andere dorpen
- Wat er is behouden
- Jongste dorp van Texel
- SVC omnivereniging met verschillende sporten voor jeugd/ouderen -> 150 leden
- Binnen SVC is een jeugdclub met 20 leden
- Zaken onderbrengen bij SVC
- samen van het dorp: daar staan we voor
- Sfeer is heel leuk
- Persoonlijk vragen met concrete vraag
- Voor behoud: samenwerken andere dorpen
- Voor 'achter de rugediek zangers'
- Meierblis/st. maarten
- De waterclub

Wat kan een aanvulling hierop zijn?

- Vanuit Den Burg rekening houden met de dorpen, niet alles automatisch naar Den Burg
- Cultuur en natuur liggen dicht bij elkaar in De Cocksdorp (heel Texel)
- Aantal activiteiten moet passen bij de omvang van de populatie
- Straten/tuinengeest
- Open tuinendag
- Nieuw idee 'Pop op pad' busje vanuit Artex de dorpen langs
- Waterproject - cultuur in de leefomgeving. Aantrekkelijk maken voor eigen bewoners en toeristen
- Oordeel van de cultuur van Texel is ook het toerisme

Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?

Als de cultuur er is komen er mensen op af:

- bijv. Broadway, Texel culinair, Struun... Zoiets in De Cocksdorp
- Zomermarkten
- Gewoon hoe we zijn/hoe het hier gaat
- Dutch birding weekenden
- Zorgen dat je rust en natuur bewaart. Er is ook een grens. Veel meer autobewegingen.
- De Cocksdorp biedt al heel veel - hoeft niet meer bij.
- Dorp autovrij maken - gratis ov?
- Dagtoerisme ontmoedigen

De Cocksdorp, 29 november 2016

Oudeschild, 6 december 2016

Wat zijn de pareltjes van cultuur in Oudeschild?

- Haven en bedrijvigheid, visserij
- Jachthaven
- Passanten/werkhaven
- Museum (erfgoed)
- Havenvistijn
- Midzomerschans
- Food-Truck festival
- Meierblis (oude stijl)
- Verschillende havens
- Ceres
- Dorpshuis
- De Verenigen: Gos, Go Toneel
- Activiteiten GO: Ouwe Sunder, Halloween disco, Sinterklaas, Kerstmiddag (maaltijd) ouderen: saamhorigheid, versterken dorp, playback, Koningsdag
- Historisch landschap: oude land van Texel in stand houden
- Schapenhouderij
- Gouden eeuw, VOC, Gouden Driehoek
- Overstag (50 muziekbandjes)
- Kaap Skil / Molen
- Zeemanskerk
- Aangezicht monumenten: De Ruyterstraat
- Waddenzee
- Havenmarkt
- Dorpskrant
- Zeskamp op de haven, jeugd
- Palmpasen eieren zoeken
- Sociale samenhang
- Ouderen SOOS, SOSA (Uit ANBO ontstaan): Kerstmaaltijd, maandelijkse maaltijd Oudeschilders 50+, Reisjes (bus Texel -> overkant) 50+
- Recht voor zijn raap
- Sterke verbinding Waddenzee
- Concerten op de haven
- Behouden basisschool
- Gymzaal uniek
- Kunstenaars
- Wisselexpositie dorpshuis
- Skildermuurtje
- Pré-sail
- Amusetour
- Rondje Texel

Wat kan een aanvulling hierop zijn?

- Lange juni -> Oudeschild
- Meer kunst in de openbare ruimte
- Wi-Fi op de haven
- Aangezicht panelen verfraaien
- Vuurwerkshow
- Voorzieningen / ruimte voor jongeren 10 tot 16 jaar

- Pré-sail uitbouwen
- Actieve benadering jeugd op scholen Ouwe Sunder
- Lesprogramma Texelse Cultuur

Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?

- Zichtbaar maken / uitdragen lokale cultuur

Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?

- Promotie Oudeschild
- Kunstijsbaan
- Kunstmenu's
- Beperking regels combineren functies (markt- en dorps huis om te verdienen)
- Filmmiddagen (avonden)
- Verschillende categorieën / tarieven vergunningen (horeca)
- Cultuurthema's openbare ruimte Oudeschild
- Onderwaterarcheologie
- VOC
- Toneel
- Visserij, ambacht
- Pré-sail uitbouwen
- Rondje Texel / eten-drinken

De Waal, 17 januari 2017

Wat zijn de pareltjes van cultuur in De Waal?

- Dorpshuis, daar komt het samen
- Verhalen in de wind (een huiskamer vertelfestival), de kleinschaligheid van het dorp maakt het leuk. Het trekt mensen uit de andere dorpen
- Oude Koninginnedag: 's middags spelletjes, daarna barbecue en dan de Meierblis
- Sommeltjespop
- Herfstmarkt
- Seniorenendag
- 2 toneelverenigingen
- Volksdansen, dansschool
- Klaverjassen
- Koor Amici Cantus
- Een mooie kerk met goede akoestiek voor uitvoering
- Kerstviering in de kerk
- Ouder Sunder
- Cultuurhistorisch museum
- Jutterslunch in hotel De Waal
- Zondagmiddag in de zomer muziek bij hotel De Waal
- Angelina Stiehl heeft expositieruimte, workshops
- Annet Ruitenbergh, kookboek, niet dorpsgerelateerd
- Juttersexcursies van Maarten Brugge
- Proef en beleefdagen bij aspergekweker
- Sinterklaasintocht in De Waal

Wat kan een aanvulling hierop zijn?

- Er zijn veel voorzieningen in Den Burg. Den Burg is dichtbij dus daar kunnen Waalders ook gebruik van maken. Als iets niet in Den Burg is en wel in De Waal dan komen mensen wel.
- Een betere benutting van het dorpshuis in De Waal. Niet alles hoeft in Den Burg te gebeuren. Je kunt ook activiteiten die nu in andere dorpen zijn hierheen halen, bv. cursussen.
- Het dorpshuis heeft mooie ruimtes voor 20 mensen tot 300 mensen (zonder parkeerruimte). Het dorpshuis is belangrijk voor de leefbaarheid van het dorp, voor de cohesie. In De Waal is geen kroeg, geen school. Daardoor is er geen andere ontmoetingsplek. Zonder dorpshuis gaat het dorp dood.
- Meer activiteiten leiden tot een vergroting van de leefbaarheid. Het dorpshuis is te groot voor het aantal inwoners. Het moet aantrekkelijk/laagdrempelig zijn qua kosten om het schooldeel van het dorpshuis te gebruiken. De stookkosten zijn hoog. De gemeente is verantwoordelijk voor exploitatie van de lokalen. De gemeente moet toestemming geven.
Wat doet de gemeente om de lege lokalen in De Waal te benutten? Er is wel belangstelling voor de lokalen, maar het gaat steeds niet door.
- Overdag is er wel parkeerruimte voor auto's (Bomendiek, Polderweg, Langwaal)
- Kunstatelier voor workshops, werkplaats in school
- Cursussen voor toneelverenigingen
- Cursus schilderen in De Waal
- De kerk meer gebruiken voor exposities. Het is een mooie ruimte.

Meer? Of meer met minder?

Soms gebeurt er te veel op Texel. De verdeling is niet goed gecoördineerd. Een keuze maken is moeilijk. De commerciële evenementen nemen mensen mee naar Texel. Is dat de behoefte?

- Koester wat je hebt en maak het beter: kleinschaligheid. Klein houden is het pure van Texel.
- Je moet toeristen iets bieden anders komen ze niet.
- Sommeltjespop was eerst klein, er was voeling met het dorp. Het is een vercommercialiseerd evenement geworden van 2 dagen met geen binding met De Waal. Eerst was het leuk en gezellig. Het is uit de kracht gegroeid. Het hoort thuis op een evenemententerrein. Bijvoorbeeld Broadway: aantal kaarten blijft al jaren gelijk. Kleinschaligheid behouden in De Waal.

Het is jammer dat niemand coördineert wat samenvalt. In het verleden hield de Welzijnsstichting dit in de gaten. Op die manier werd overlap voorkomen. Er is behoefte aan een Texelbrede agenda. De evenementenagenda is niet voldoende. Hier staan kleinschalige activiteiten niet in. De gemeente zou dit kunnen doen. Is de gemeente daarvoor het juiste orgaan? Wethouder van toerisme?

Kunst in de openbare ruimte?

- 2 stuks, te weten spelende man en kind en de Sommeltjes.
- Er komt nog 1 kunstvoorwerp bij van TESO. Dit wordt gekoppeld aan herinrichting.
- Voorstel: Schildjes op de panden, met daarop de geschiedenis, kan leuk zijn voor de bezoekers.

De identiteit van De Waal

- Sociaal betrokken met elkaar. Dorpsband: samenhang met vrijheid. Je mag meedoen, je hoeft niet. Er is geen sociale druk. Vrijheid. Verscheidenheid van mensen in het dorp.
- Het agrarisch museum hoort bij het cultuuraanbod, een aanvulling op het dorp. Daar komen mensen voor.

Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?

- Samen dingen doen maakt gelukkig, zowel geestelijk als lichamelijk welzijn. Het kan breien zijn of samen kunst/cultuur maken. Openstellen van de klaslokalen om zoiets te doen. Er is voldoende organisatievermogen in het dorp.
- Er is geen vastigheid voor het gebruik van de school. Daardoor komt het niet van de grond.
- Communicatie tussen Stichting Dorpshuis, bewoners en het cultuurhistorisch museum loopt stroef.
- In het dorp zijn voldoende leuke initiatieven die ruimte nodig hebben. Geen kosten wel gebruik.

Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?

- Als iets veel te commercieel wordt dan gaat dit ten koste van de authenticiteit. Dat is een bedreiging. Het gaat altijd al om geld. Niet ook aan cultuur verdienen.
- Andere mensen blij maken is ook waardevol.
- Niet te groot.

Kansen in De Waal

- De markt die gehouden in met 600 jaar stad in de zomer weer doen. Een kunstmarkt met verhalenverteller.
- Iets van de overkant met lokale aanvulling.
- Kunst mag je verkopen.
- Niet teveel mensen naar De Waal halen

De Koog 18 januari 2017

Wat zijn de pareltjes van cultuur in De Koog?

- Badplaats
- Ondernemers
- Geografische ligging
- Natuur
- Woensdagmiddag schilderclub - dorps huis
- Cultuur op Texel - het meeste zit in Den Burg - Artex, Offerhaus
- Drumband, verjonging is een 'dingetje'
- Tropical, veel evenementen
- Vliegerfestival
- Gasten vermaken; toerisme
- Ondernemerschap
- Strandcultuur - catamarans, (kite)surfen
- Tally Hoo
- Zeevisserij
- Hardwerken, seizoenen, druk - stil
- Texel - Culinair
- Recreatiesector
- Dorps huis nieuwe gedeelte erbij: drieluik van handwerkdames aan de wand (verbeeldend strand - dorp - bos)
- School
- Jeugdclub
- Jaarlijkse kerstzang
- Paaseieren zoeken
- Palmvasen optocht
- Ouwe Sunder - Bier & Plezier
- Nieuwjaarsduik
- Kerst-knutselen jong & oud samen verbinden, begrip voor elkaar
- Eenmaal per maand bijeenkomst, oud papier ophalen. Iedereen kan meedoen, iedereen betrekken.
- Kofferbakmarkt
- Géén disco
- Ouderen koersbal weer starten
- Mannen biljartgroep
- Koersbalclub (weer)
- Bridgeclub
- IJclub, waar schaatsen? Stappeland
- Idee: asfalteren deel P-plaats, kofferbakmarkt, schaatsbaan
- Adventsmiddag in dorps huis, minimale belangstelling
- Nieuwjaarsreceptie; druk bezocht
- Gastvrijheid: veel natuur, veel activiteiten, musea
- Muziekles (Roxy Jasper)
- Wandelclub vanaf Maartenhuis
- Ecomare
- Galerie 't Posthuys, niet alleen Texelse dingen, meer aanvulling daarop
- Schilderles
- Beeldentuin van Stan Boon, diversiteit
- Jeugdwerk, Young4ever: gemeente doe daar iets aan, hier iets komen doen 'Je maakt het dorp met zijn allen'... levend houden
- Braderieën

- Galerie 't Posthuys - elke 6 weken expo, diversiteit
- Beeldentuin - Stan Boon
- 2 groepen - toerisme, De Koog zelf
- Eigen voetbalclub in dorp, niet alles in Den Burg, leefbaarheid dorp
- Trainingshal, sporthal, fitnessruimte - > behoefte. Sporten hier in de natuur.

Wat is Cultuur?

Waarden en normen die je deelt, je identiteit, royaal aan je dorp.

- Wat bind je?
  - School en jeugdclub zijn verbindende elementen.
  - Genoeg vrijwilligers

Wat kan een aanvulling hierop zijn?

Zie de punten bij 'pareltjes' van de Koog.

Welke kansen zijn er om aan cultuur te verdienen?

Hoe kunnen we cultuur financieren?

- Je eigen bedrijf zoals galerie, elke ondernemer moet zijn geld verdienen.
- Als je het hebt over financieren -> gemeenschap
- het mag wat kosten want er komt wat anders voor terug.
- Net als sport het mag wat kosten.
- De cultuur infrastructuur is op Texel al karig
- Hoe breng je kinderen in aanraking met cultuur
- Als je door toerisme iets hebt waar je als Texelaar ook iets aan hebt.
- Land Art kan een blijvende investering zijn.
- Route, onderhoud, info, verhalen
- Alle initiatieven goed bekijken
- Bv Broadway & Klifhanger. Hoe kan je continuïteit bieden?
- Uitrollen? Struun werd fiasco toen het in meerdere dorpen ging
- Cultuur is basisbehoefte.
- Cultuur moet betaald worden
- Culturele activiteiten voor toeristen -> geld verdienen mag.
- Texelaar vóór cultuur -> komt weinig uit.
- Zomers is iedereen druk: geen vrijwilligers.
- Culturele infrastructuur maken.
- Culturele instellingen moeten hun verantwoordelijkheid nemen voor de vragen vanuit de samenhang.
- Meer samenwerking.
- Satelliet-functie of niet?
- Evenementen-desk
- Culturele desk? Of verbindingsofficier?
- Zie 'Lange juni' was ook overkoepelend, vallen nu dingen onder weg, jammer...
- TOP Community's (uit Den Hoorn), liever bij gemeente niet TOP.
- Er mag verdiend worden. Door Texelaars voor toerist.
- Mag wat kosten of meer kosten.
- Verbindingen krijgen.
- Multiply-effect -> Ecomare, ieder neemt iemand mee, gratis.

Hoe kan cultuur de leefomgeving verbeteren en bewoners gelukkiger maken?

- Is er weinig, is geen aanbod.
- Actief deelnemen, zelf kunst beoefenen / ontmoeten.
- Passief kennis nemen van: concerten / galleries bezoeken.
- Artex meer naar buitendorpen. Concerten kunnen ook hier (in De Koog)
- Is eigenlijk Texel-breed
- Provincie, Artex, gemeente op school CKV, geen steun
- Nieuwe samenwerkingsverbanden
- Zomerkampen - > cultuur
- Doorgaande leerlijn met Artex, gemeente
- Buiten school is nu vrij weinig
- Samenwerking Artex - Bieb
- Sportpas verbreden - > cultuurpas basisschool
- Vakantiekaart; voor oudere kinderen in de vakantie
- Soort CJP
- Jut cultuur. Elke leerling elk jaar naar Ecomare
- Les Texelse geschiedenis, doet geen school meer
- Ook buiten de scholen, ruimten beschikbaar
- Bewoners gratis voor Texelaars naar museum
- RABO, Texelse museumjaarkaart -> vroeger
- Eenmaal per jaar heel Texel gratis
- Jaap Jager 'Light festival' naar Texel
- Land - Art festival zou goed bij Texel passen
- De kunstcollectie van de gemeente Texel
- 26 kunstwerken in openbare ruimte, meer aandacht
- TESO - project, elk dorp zijn eigen kunst
- Jan Wolkers
- Keuze kunstwerk in het dorp
- Kunstuiting in openbare ruimte, 26 werken, Kunstroute
- Vogelkijkhut met kunstuiting
- Budget cultuurvisie
- Openlucht theater
- In een maïsveld theater
- Posthuys, eigen bedrijf, eigen verantwoording.
- Cultuur is van belang. Gemeenschap, gemeente moet financieren. Cultuur mag iets 'kosten'. Komt iets voor terug. Mag wat 'kosten' -> mensen blij.
- Fluistertheater
- Er is op Texel een beperkte cultuur. Niemand gaat naar het Rijksmuseum terwijl een bus klaar staat voor groepen, in Den Helder.
- Door gemeente faciliteren, deels op school, maar ook thuis.
- Gemeenschap -> fondsen
- Gemeente
- Festivals, evenementen
- Sport niet 1 op 1 terug betaald
- De Kogenaar vindt toerist laten betalen, zelf gebruik van maken, voordeel van Texelaars
- Land-Art + onderhoud + toerisme op gang
- Door landerijen heen kunstwerken plaatsen
- Verbinden met mensen die kunnen vertellen.
- Kunst kan verbinden, wie en waar we zijn.
- Met 1 project alles verbinden (Broadway, Klifhanger)

Raadsbesluit

Nummer **059**

B&W	08-08-2017
Raadscommissie	05-09-2017
Gemeenteraad	20-09-2017
Portefeuillehouder	E. Hercules

Vaststellen Cultuurvisie 'Cultuur ontwikkeld/t'

Deze cultuurvisie vervangt de cultuurvisie 'Stroomlijnen' uit 2007. De nieuwe cultuurvisie zet in op cultuureducatie voor de jeugd en het ontwikkelen van een nichemarkt.

Doelenboom

Programma	6	Samen beleven en bewegen
Maatschappelijk doel	6.1	Sport, kunst en cultuur op Texel stimuleren
Beleidsdoel	6.1.3	Kunst en cultuur stimuleren
Operationeel doel	6.1.3.4	Cultuurnota ontwikkelen

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

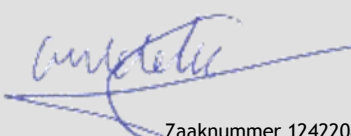
Overwegende

- Dag het huidige cultuurbeleid dateert uit 2007;
- Dat de hierin opgenomen uitgangspunten/ambities niet meer actueel zijn;
- Dat het gelet hierop noodzakelijk is deze te actualiseren.

Besluit

1. De Cultuurvisie 'Cultuur ontwikkeld/t' vast te stellen.

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20-09-2017,	
De griffier,	De voorzitter,
	
Zaaknummer 1242208	

Bijlagen

1. Cultuurvisie 'Cultuur ontwikkeld/t'
2. Bijlage 3.1 Verslag denktank
3. Bijlage 3.2 Verslag dorpenronde

- De Koog breder kijken als 'Broadway'
- Je hoeft niet per se hier aan te verdienen.
- Culinaire cultuur - De Koog. Met een groep Texelaars erheen?

Jut-cultuur

- Elke leerling elk jaar naar Ecomare - Kaapskil
- Texelse geschiedenis - methode? 'De boom vertelt'. Wordt die nog gebruikt?
- Rol gemeente fysieke ruimte
- Gratis in de musea voor Texelaars, bezoek meenemen
- Vogel-kijkhut met 'kunst-uitstraling'
- Idee Openluchttheater in het duin, kan ook tijdelijk

Evaluatie / rondvraag

- Er komt veel uit vanavond - prima
- Leuke avond
- Wijzer worden
- Inzichtig avond - inburgering
- Wel leuke avond -> jeugdclub! Hadden ook niks verwacht. Contacten gelegd.
- Wat gaat er nu gebeuren, wat komt eruit?
- Uitnodiging was summier, anders misschien meer belangstelling.
- Concept -> denktank
- Publieksavond -> besluitvorming
- Als je een idee hebt moet er ook vrij snel een beetje geld voor zijn € 500
- Goed besteed, goede ideeën, blij dat ik ben gekomen
- Graag doorzetten. Meer samenwerking.
- Verbinding via gemeente.
- Van tevoren meer prikkelen
- Idee is er moet vlot geld voor zijn, niet maanden lobbyen. Sneller.
- Wel leerzame avond
- Balie, uitwisseling initiatieven.
- Goede avond, goed besteed voor jeugdclub. Hopen dat er wat uit komt.